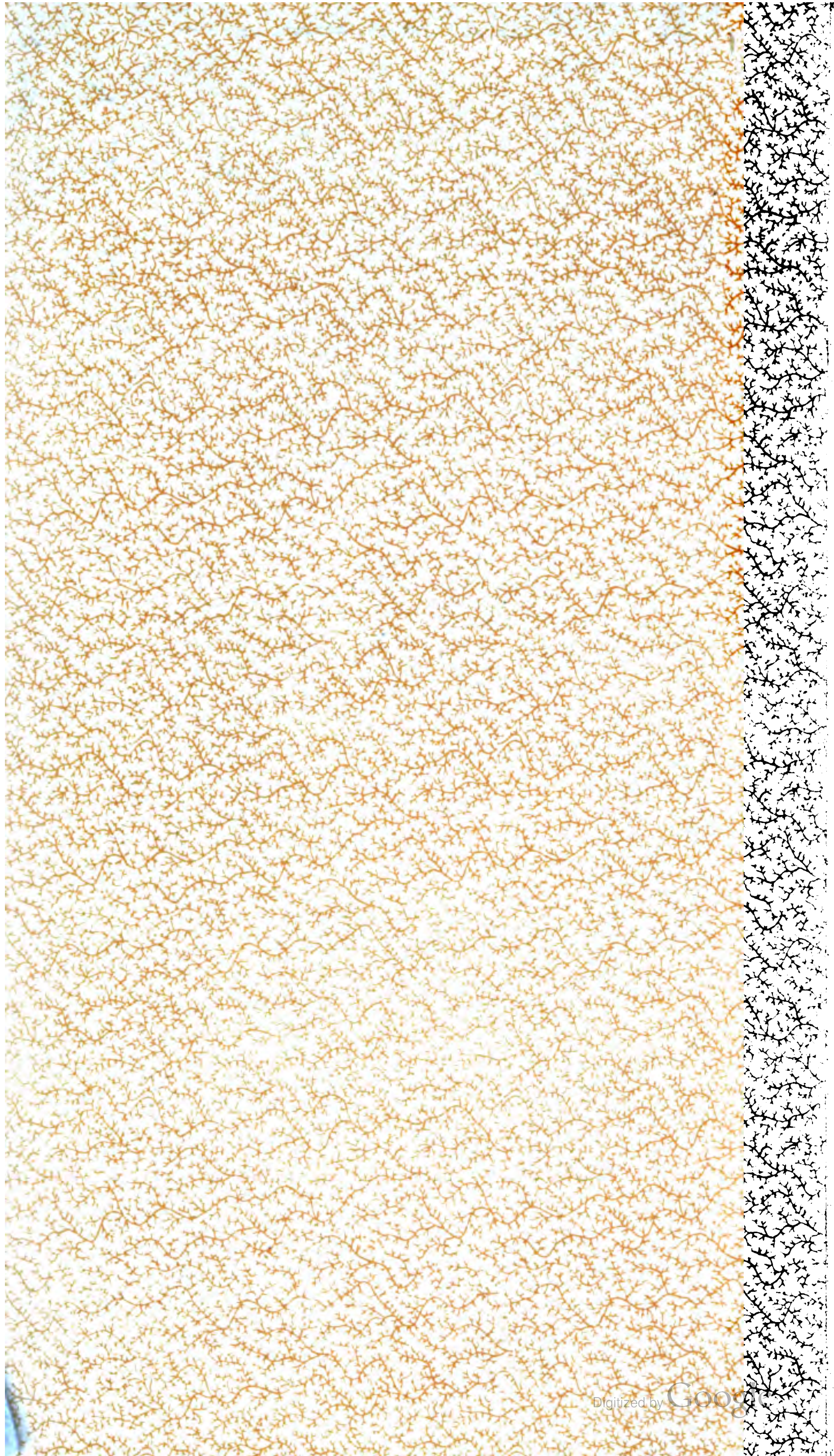

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07586761 8

G. ROSENHANES

VITTRA SKRIFTER.

VITTRA SKRIFTER

AF

GUSTAF ROSENHANE.

STOCKHOLM, 1853.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

VENERID

FÖR MEHR ÄN TRETTIO ÅHR SEDAN SKRIFVIN;

NU MEHRA TRYCKT I STOCKHOLM

ANNO 1680.

Til Läsaren.

Såsom ett Språk beqvämligast kan komma til sitt fulkomliga bruk igenom Rijm heller Skalde Kånsten, så lägia sigh nu flera där uppå; antingen medh löst heller medh bundit sätt blifver alt skrifvit *(soluta aut ligata Oratione)*; thet förra brukas almänt, thet senare skalderna *(Poeterna)*; the älste aff them brukade aldrigh Rijm, uthan en särdeles lagh medh ordens ordningen och måt, hvar aff deras Skriffter skulle bestå. Nu achtas ände ordens lijkheet alenast. Så i Italienska, Spanska, Franska, Tyska som Svänska Språken, medh thett bundne sättet til skrifva, åhre Språken mehra berömde och beprydde än med thet löse, som hos Grekarna *Pindarus*, *Sophocles &c.*, hos Latinerna *Virgilius*, *Horatius* och så många flera hafva låtit see; i första påseende dömes om Svänskan: thet är ett grofft, ofatt, oböyligt Språk, särdeles til rijmande; des *infinitiva* lychtas inthet alla på *are*, *ere*, *ire*, uthan åhra nästan *terminationes infinitæ*. Men här medh är äfven Svänskan öfverflödigare för Rijm dichtarena än något annat Språk, som uthvijsas skal; medh ett slagz Rijm bestående aff 14 Radar, som the kallat Sonetter, hafver Petrarcha Italienskan och Ronsard Fransöskan hedrat, både effter *Friggas*, den the kalla *Venus*, drifvande, ingenthera effter *Thors*, den the kalla *Mars;* nu til at låta see Svänskan i Rijm skickeligheet, äre här några i hopsatte aff sama slagz Rijm, inga aff them öfversatte heller *verterade;* om thet är och *Friggas* drifvande behöfves inthet fräga effter.

Skogekär Bärgbo.

Ey altidh hugg och slag, i ädle gode Göter,
Förunner värior roo och skölder hvijle tijdh!
Så länge Frigg' och Thor få talas vidh om fridh,
Och ingen medh gevär i Fältet eder möter,

Och ingen eder land i vredes modh omstöter,
Gudinnan öfva vill Ehr ungdom i en stridh,
Som stillare är och söt och både können blidh,
Til thetz ehr någon ann medh andra vapen höter.

See här hvadh kärlekz macht har en bevekt at skrifva;
Thet har iag dragit fram och rifvit uhr hans hand.
Han hade ämnat thet åth en allenast gifva;

Jagh gör thet almänt om the vijda Norda Land.
Behaga i thet, så få i änn något mehr,
Som iagh hos honom dölt väl värt at läsas seer.

1

Så hastigt blef iagh skadd aff lilla Gudens pijlar,
Som öfvar så medh eld som jern sitt Tyrannij,
Medh hemlige försåt och små bedrägerij,
Som medh sitt skiutande sigh aldrigh nånsen hvijlar,

Som färdas vidt omkring som blix så många Mijlar.
Oskyldigh vardt iagh såår; men ach! hvar stog du då
I Skogen, Skiutegud, när du mig råkar så?
Hvad vinst? hvad för beröm? at du så häfftigt ijlar,

Rätt som en annan skytt i våra skogar villa
Försåtlig löper kring, och slår de säkre diur,
Med en förfalskat Sång kan deras öron snilla,

Kring buskar, skiul och trä sig skickar uppå lur,
Rätså där ställer fram och denna redskap grymma;
Hvar kan man hafva frijd? hvart kan man undan rymma?

2

Dig vil iag älska än, i alla mina dagar,
Och hafver hafft dig kiär från det iag dig först sågh;
Ey skönare eller rijk, ey högre eller lågh,
Sig vara hvem dät vil, mig någon mehr behagar.

Får iag ey Veneridz gunst, om Gudh så äntelig lagar,
Så älskar iag likväl fast iag ey älskad är;
Du äst allena min, alen ästu mig kär,
Dy skillias vij ey åth til des oss död försvagar.

Och den, ehvem det är, åth hvem du är beskärd,
Tag kärleek utaf mig, iag vil den med dig dela,
Om iag förringa är och du nu mehra värd.

Om honom ingen ting, må ey hans kiärleek fela;
Men feltes kiärleek, tänk på mig ännu som brinner,
Tänck att du ingen ann som älskar mera finner.

3

Som du mig hafver nu tilfyllest låtit veta,
Hvad kärleek du har hafft och med hvad stadigheet,
Så vil iag säya dig, om du förr intet veet,
Hvem som min Jungfru är och hvad hon månde heta.

Den iag har älskat först, föruthan länge leta,
Var sköne Venerid; den har iag älskat sist,
Och aldrig hafver seen af annan kiärleek vist,
Ändoch at ingen mig har kunnat mehr förtreta.

Det hade henne bort, som hvar och en skal dömma,
Behag' och hålla af så trogen stadig vän;
Men har hon Amendon kär, så måst' hon mig förglömma;

Jag veet och tror lijkväl at det är intet än:
Det vari som det vil, min Venerid älskar iag,
Hon, hon behagar mig in til min sista dag.

4

Gör kärleek alt sitt fålk i sina kånster lärde,
Då lyksam var den dag, och lyksam var den stund
På hvem han med mig och upprättar sitt förbund,
Och i sitt gyllen nät mig aldraförst besnärde.

Men åter tvert emot, när iag rätt kiärleekz värde
Betäncker, klagar iag och aff mitt hiertas grund
Nu säger i min sorg, at skadligt var det fund
At kiärleek mig så greep, och kom med mig i färde.

Om han nu orsak är til sorg och så til frögd,
Bevijsar vara sant: aff skadan blir man vijs.
Och effter det så är at vijsdom har et prijs,

Som ey värderas kan, så är iag välförnögd,
At iag med sorg och frögd har sådan skatt förtiänt;
Med älskandet har iag ey annan lyka vänt.

5

J nat när kiärleek mig i sömpnen vil påminna,
At dagen som var när det var min Veneridz dag,
Och at då gifva band var en sedvanlig lag,
Jag hörde säya mig: hvem vil den bundne binna?

Men du kärkomne dag det nampn har kunnat vinna;
Som nampnetz täckligheet all andras öfvergår,
Så vare klarheet din för dagar detta åhr;
Är du tilsagd det nampn, är intet högr' at finna.

Mång gångor har iag dig sedt öfver verlden lysa,
Från det iag fängzlad blef mång gångor der til än
Har Venerid sedt; du kommer alt igen.

När man af vintrens köld begynner til at frysa,
Du förer androm köld, mig altijd brånad ny,
At tänckia på dens nampn som iag ser för mig fly.

6

Det veet än ingen hvem iag älskar; icke heller
Min aldrakiärste sielf, at hon så älskad är.
Hon tror det ey, och då iag henne mäst begär
Mig åffta främmande och som en okänd ställer.

Hvarföre gör iag det? mig sielf i strömmen fäller
Så stilla, at iag och mig ey bekänna törs?
Hvem är i siönöd stadd, där drunknar och förgörs
Och ropar intet hiälp, men vil der blifva heller?

Hvad är för diur så spackt som tyst sigh låter fängzla?
Skal iag och dras så tyst, hvi har iag och en mund?
Är det en liuflig ting, för hvem skal iag mig ängzla?

Förnufftet svarar mig: bekänd dig ingalund,
Ännu är intet tijdh; vist är det älska dygd;
Men det som ärnat är åth andra älska, blygd.

7

Hvad achtade iag det du log' åth min begäran?
Had' du mig intet kiär, när iag kär hade dig,
Jag undrad' intet på du öfvergåfve mig;
At hafva hafft dig kiär, nog voro mig den ähran.

Men at iag älskar, och skal intet dig besvära?!
Du vest du äst doch värd, at hvar och en det giör;
Så undra intet på, at iag det göra tör.
Min villia är mig frij, hvem kan mig den afskära?

Likväl är Jungfruers art derföre villia väga,
At folk må icke stort af deras kiärleek säya.
Så vet, at ingen vet iag skulle dig begära;

Och vet du icke siälf at säya det för vist,
Dy kumme än der om en tviflan eller tvist,
Så kan iag säya: ney, iag har ey hafft den ähran.

8

Kan en Blind kärleek ey der ingen dygd är vara,
Som siälf är idel dygd, så undra intet på,
At han så mången man så säker låter gå,
Den han ey pröfvar värd sin sötheetz macht förfara.

Den gifver sig til krigz som litet achtar fara,
Til konster den som har gått minn' och högt förstånd.
Hvar mäter krafften sin, når han vil tag' ett stånd.
Den ondom sällan kan sig älskog uppenbara.

Dy finnes någon til den som sig låter vinna
Af afvund eller haat, af onska, slem begär,
Af falskheet, otro, list, och hvad mer odygd är,

Hoos de kan intet rum vår rene kiärleek finna.
Det är ett trä som vil planteras i god jord,
Men sätz dett annorstädz, är fåfäng möda giordh.

9

Hvem säger at een dröm har intet til betyda?
Doch hafver mången sagt hvad dem skulle händ' och ske,
Som vij vid undran stor af andra hör' och se;
Dy andan varing giör hälst dem som honom lyda.

Men aldrig har iag drömt, det så lätt til uthtyda,
Så lefvandes, så bart, sigh kunde migh förte,
Som denna natt, hvar aff är inthe at göra spe,
Men mehr med några rijm den händelsen bepryda.

Jag såg min Venerid, mång ord med henne fälte,
Vij komme til ett rum där några speglar stå.
At hon sig der uti beskåda ville då

Bad iag, och sade än när hon sig der vidh stälte,
Betrachta thet nu siälf, se til om iagh har skiäl,
At iag så länge är en sådan skönheetz träl.

10

Så syntes mig hon tog min hatt i sijna händer,
Och gick så där med uth; des millan sökte iag.
Det såg hon, ropa mig, fick hatten, sade: tag!
Och så milt leendes sig sachtlig från mig vänder.

Ett frijheetz tecken är en Hatt; dy när det händer
At trälar frijheet gifs, så är thet gammal lag,
At gifv' en Hatt; så tror iag och hon får behag,
Omsijder frälsa mig och mig min frijheet sänder.

Men hurudan frijheet? at iag ey älskar mehra?
Få det iag älskat har? det förra kan ey skee,
Det är otrolig ting, så vidt iag än kan see.

Doch tyckte mig iag fick sist gunste teken flera.
Och troor ännu som förr, så hård är ingen skön,
Som blötes ey af en rätt älskars trägne bön.

11

Hvem tror doch hvad för sorg, hvad ängzlan och hvad fara
Mig förer nu uppå den svarta långa nat,
Som tager mig ifrån min ädle högste skatt,
Mitt ende tijdfördriff, Veneridz ögon klara.

Är solen sin koos, måst under jorden vara,
Och månan lembnad qvar, til hennes skugga satt,
Är bårta och min sol och skuggen får ey fatt.
I ängzlan lemnas iag, den iag vil uppenbara.

När vij i mörkret gå vår ögon intet gagna,
Vij staple hijt och dijt, och falla åffta kull.
Så går iag alt för ett, när mig äre borttagna

Strimmorna af min Sol, al ting mig synes full
Af nattzens bisterheet; i mörkret tänker iag,
Min Venerid, på dig, til des det blifver dag.

12

Se nu är Natten lång, och dagarna fast kårta.
Gåår Solen up en Stund, kring värfd med måln och sky,
Hon föllier skougen åth, rätt som hon ville fly,
Sig låter sällan see, är långa tijden bårta.

Gör månan något liust, det varar intet länge,
Och mäst om nattetijd, nu full nu åter ny,
Nu mindre än som half, nu silfver, nu som bly,
Och åffta när han skijn i vägen målnen hängia.

De andra himmels lius än mindre nog förmå;
De äre månge, doch långt bårt och alle små,
Så at och deras sken kan intet til oss hinna.

Emedan det så är, hvars skeen migh lyser då,
At iag ey altför ett i mörkret måste gå?
Min Veneridz ögons lius, som klarast för mig brinna.

13

Min aldrabäste vän för alla mina vänner,
Min liuffligeste tröst bland all tröst iag kan få,
Min aldrastörste lust för all lust mig ske må,
Du aldrakäraste för alla dem iag känner,

Du fromhetz Spegel klar, hvars klarheet mig nu bränner,
Som för alt Qvinnokön kan som exempel gå,
Som ähra, tuckt och blygd och kyskheet täncker på,
Som effter ingen man sig omak görandz ränner;

Det värdige beröm och låf som du förtiänar
För sådan dygd, den kan här ingen gifva dig;
Om ey Gudinnor och bärgz mör synnerlig

Vplysning och förstånd af gunst där til förläna.
Men gifves sådan gunst, det måtte ske i tijdh,
Jag soge Venerid berömd i verlden vijdh!

14

Som en frisk mårgonroos, nys uth spridd och uprunnen
Med färior oc med lucht och prächtig skönheet stoor,
Förnöyer sinnen all uti sin stålte flor,
At ingen blomma lijk på marken varder funnen;

Aff hvilken målar kånst och macht är öfver vunnen,
Ey eller fiädren at beskrifva sig förtror,
Dem fattas färior, konst, så lång hon trifs och gror,
Til des at hennes safft är torkad och försvunnen;

Ey eller finnes låf, beröm och prijs och ähra,
Tilfyllest som sig bör at låfva denna roos,
De aldrahögste och för ring' åth henne ähra;

Dy kommer nu och seer, för än hon går sin koos.
Hvad målning henne lijk ståår sedan at begära?
Hvem henne känna vil der måste vara hoos.

15

Dv trogneste Amant, som tiugo åhr tillijka
Din Jungfru älskat har enäär hon var än qvar,
Och ännu tije åhr från det hon skilder var,
Det finnes ingen mehr i stadigheet din lijka.

Du hade ingen lön i kiärleekz Guden rijke,
För all din hulde tiänst allenast mödan baar,
Och sällan litet nog fick du af henne svar,
Lijkväl du kunde ey ifrån din sköna vijka.

Var hon den kyskeste, som du det sielf bekänner,
Må iagh bekänna det du var den trognaste.
Som lågand kärleekz eld hoos både könen bränner,

För alle älskogz par var det det ädleste,
Och värt at hvar och een uthaf hans rijm det känner
Igenom hvilke det är det lyksameste.

16

När ändas doch min sorg! när skal min kärleek ändas?
Mång dag och mången natt, mång månad ändat är,
Nu ändas detta åhr, och dig har iag än kiär.
All ting, så när som du min kärleek, kan omvändas.

Är älska doch en dygd, och af hans flam uptändas,
Hvem vil då skylla mig? är fåfängt det besvär,
Förgäfves trängtan min, onyttigt mitt begär,
Så vänter iag här på mig Veneridz dom må sändas.

Jag veet väl när iag nu begynnar på nyt åhr,
At iag til gammal sorg en ny förökning fåhr,
Ju längre och ju mehr iagh älskar Venerid sköna,

Antingen hon vil väl eller och migh illa löna,
Och andre gåår förbij så många kring mig gå,
Men ey är i min macht den ena uhr sinnet slå.

17

Hvar finner iagh en Skogh dijt inthet Fålk kan komma?
Hvar får iagh mig ett Skiul der Solen migh ey seer?
Nu är migh verlden leed, iagh söker inthet mehr,
Än Rum som äre mörk, afsijdes, öde, toma.

Får iagh min önskan ey, den liufligeste blomma,
Hvadh gör iagh längre här nu åhr och tijder fleer,
Om hon migh ingen gunst och villigheet beteer?
Hvadh? hafva Jungfrur kiär som icke åhre fromma.

Jag hafver åffta sagt: migh ingen skal behaga
Mehr än Venerid min; men huru skal iagh då
När man på vägen är at henne från migh taga?

Behaga ingen mehr när hon tagz migh ifrå?
Misstankar åhre det! den någon hafver kär
Gemenligt rädd och full medh fåfäng fruchtan är.

18

Dv lilla Hålma min, alle små Hålmars åhra,
Som drager til tigh alt, rät som een stark Magneet,
Hvadh man på jorden rund berömt och nyttigt veet,
At allehanda Folk på digh få bo begära,

Vidh allehanda Kånst sigh rijkeligh at nära.
Från Städer och från Land, som til den bästa beet,
Flys hijt at lefva väl och uthan alt förtreet;
Hijt kommer alt hvadh Haf och Mälare kan bära.

Kringvärfd ästu medh Ström och Vatn friskt och salt,
Medh Båtar, Skutor, Skep om lagd på alla sijder.
Hvar fins en sådan Hålm, man leeta öfver alt

I varand' heller och uthi de forna tijder?
Hvar fins en Venerid så dygdigh och så skön,
I något annat Land, på någon holme grön?

19

Att iagh medh sådan Sorg och heta Suckar många,
Med tungt uthtröttat Bröst och svidande Ögon våt,
Så har föruthan Sömpn, och åffta och medh gråt,
Medh ångest och medh qval nu legat Nättren långa,

Dhet veet du intet af, som har dhe tankar vrånga,
At man skal aldrigh tro dhe kärleekz-fullas låt,
Kalsinte Venerid, som vor thet intet åth,
Du som medh bara lust dem kan så lätligh fånga.

Om mine tårars flodh ditt hierta kunde blöta,
Så grete iagh än mehr och kund' ey annat sköta.
Men stålte Venerid du måst' och billigt lee,
När du det gäkerij och fåfängian får see.

20

Kiärlek är intet skiämpt, han synes medh oss leka;
Men leeken vändes snart i alfvar för man veet,
Och pröfver aldramäst vårt modh och manligheet;
Han sargar sinn och hugh, och gör oss kinder bleka.

Han kan de Gambla och så väl som Vnga veka;
Och som en unger Kropp behöfver gammalt veet,
En gammal lijka så han vore mehra heet,
At Frigga lusten sin ey måtte honom neka.

Det är det första prof hvar genom vij bevijsa
Vår Mandom; hvem som det väl hafver genom gått,
Så bör man honom först för een försökt man prijsa;

Han har det värste slagh som fins aff Krigh uthstått.
Dhe äre mästedels få, dhe som så starke finnas,
At dhe ey fälla modh när dhe af Kärleek vinnas.

21

Jagh tycker för migh siälf beröm och ära vara
At för en Jungfru skuld så mycket ont uthstå,
Så ähre likväl dhe fast inge eller få
Som tyckia sammalund och Kärleek min försvara.

Hvij skal han, säya the, så lång' en Kosa fara?
Så många finnes til at slå sin hugh uppå,
Och skull' han älska een, at han ju altijdh då
Så älskade medh mått, at den vor' uthan fara.

Hoos dhem som tala så än mindre järna finnes,
Dhen är ey värdigh giord at pröfva Kärleekz macht,
Som menar dhet at han af sitt förstånd kan vinnas,

Ney, ney, dhe viseste har han och nederlagt;
Dhen ingalunda vil medh goda skal medh hoot
Och tvång i Dantzen gå; hvadh hielper streta moot?

22

Alt är fåfängligheet, som Skugga och som Väder
Dhet kommer alt och gåår och blifver inthet qvart,
Och när det varer bäst, så är dhet giort så snart,
Försvinner alt som Röök och flyger bårt som Fiäder.

Dhet hielper lijka stort man gråter eller qväder,
Dy tijden har ändå en alt för hastig fart,
Försvinner när han är som bäst, man veet ey hvart,
Då man en fåfäng Sorg för fåfäng ting tilstäder.

Fördenskul var tilfredz mitt Hierta, lät digh nöya!
Hvadh tijden hafva vil må digh ey synes dröya;
Skal iagh i ensligheet min ungdom genom gå,

Är bättre glädie, frögd än sorg at tänkia på.
Dhen har och glömska giort som hafver giort vårt minne;
Kan hända Venerid går een gång vhr mitt Sinne.

23

Jagh skulle gå min koos, fick ey mehr Kärleek öfva,
Men största mödan var at säya då godh Natt,
Dhet ordet var för svårt eller och förgätit platt,
Jagh kunde ey säyat uth som iagh då var bedröfva'.

Medh kärligh blygdsamheet, som kyske Jungfrur pröfva,
Slog hon sin ögon nijdh och rånade så flatt,
Som hade af ett sting henn's Hierta varit skatt,
Och tycktes säya migh: iagh beder ännu töfva.

Jagh hafver sedan tänckt så många tusend gångor:
Begärade hon det, hvi blef iagh icke qvar?
Dhen medh sin upsyn blidh migh binder så och fångar,

Förmåtte hon dhet ey at iagh då lydigh var,
Dhet kan en annan gång emot min villia skee
Jagh ville vara qvar hon skull' ey gärna see.

24

Om serla Afftonstund, när Solen sigh nedhsänkte
I Skogen, hände dhet iagh länge önskat har,
At iagh kungöra fick den Kärleek som iagh bar
Til Venerid och hvadh iagh där vijdare medh tänckte.

Vptänd när iagh nu sågh dhe sköna ögon blänkte,
Hon kunde väl förstå hvadh min begäran var
Och medh stoor höfligheet gaf migh der på til svar:
Jagh mått' ey tvifla om, förgäfves iagh migh kränckte.

Lycksam kärkomne dagh bland andra dagar alla
Som komma åhret om! O at iagh mången gång
Än finge sådan Roo om Affton stunden kalla,

När iagh om dagen har hafft aff min heta tvång;
Men effter dhet iagh seer hon migh ey nödigt hörer,
Så går iagh dristigt fram dijt Kiärleek min migh förer.

25

Du tror at Elden min fulkomligen uthsläckes
När hon syns inthet til och lyser intet mehr,
Men vore inthet til hvadh Venerid ey sehr
Så had' iagh ingen eld, doch om det henne täckes

Aff Ijs ell'r och af Snö en lågand' Eld upväckes,
Då brinner Natt och Dagh hvar leedh uppå migh är,
Då pickar det och slår, då bryter här och där,
Jag plågas mehr än siuk och af mång skått förskräckes;

Men Läkiare säya migh så kranker inthet vara,
Migh gifva föga tröst, dhe skämpt' och lee dher åth
Och svara allenast dhet: ja, ja, dhet blir väl gått,

En sådan siuk den kan ey hafva mycken fara.
Så är min Kärleekz Eld, at ingen släckia kan
Föruthan Venerid min, vill hon sigh tagat an.

26

Jagh vänter Solens skeen skal upgå och migh lysa,
Migh som den kalla Natt i denna mörka dal
Har ensligh gått omkring medh bittert modh och qval,
Och måste medh förtret tunn klädder darra och frysa.

Här ingen finnes som migh måtte kunna hysa,
Jagh hörer ingen röst och inthet Fålketz taal,
Allenast sången af een osöfd Nächtergaal,
Han ror migh litet nogh som dher vidh måste rysa.

Men see! iagh tror dher gryr, ty östermålnen glittra,
Snara Väktefoglar små på Qvistorna nu qvittra;
Nu bruka dagsens lius! stät up och lägh strazt bårt

Din Sorg, du får alt dhet du önskar innan kort!
Så lyktas lijka vist dhen mörka Natten långa,
Så lycktas en gång och besvären dijna många.

27

Dhet är en lijten tijdh som iagh än måste bijda,
För än mitt långa håpp fulkomnat blifva kan,
Och sedan skal iagh få den rätta frögden san,
För hvilken länge iagh måst hafver mycket lijda;

Nu kommer snart den dagh som medh sin ankomst blijda
Betalar alt förtreet, den siste på mitt vee,
Dhen första på min frögd, då skal iagh när migh see
Dhen som alena migh hugsvalar vidh sin sijda.

Skal någon kunna få dhet öden migh vil ärna?
Kan iagh än fruchta migh när hon migh inthet seer,
Och at iagh lijka så umgås medh andra gärna,

At iagh och icke är i hennes tankar mehr;
Men hvadh förhinder är som Frigga ey kan förandra?
Hon gör lät dhet som syns omöyeligt för andra.

28

Så löper doch mitt Skep med foglig vind och väder
In i en säker Hampn, och hafver öfvergåt
All Hafzens fara, Storm som dhet har utheståt,
Och känner nu igen sin Fäders Bygd och Städer,

Dhet kastar Ankar uth, dhet trötta Folket träder
Så småningen til landz som det har en gång nått,
Och låter föra up hvadh dhet har medh sigh fått,
Och byter gladligh om dhe våta i tårra kläder,

Nu fruchtas ingen nödh, nu tages Seglen neder,
Och Skeppet stilla ståår och drifves ingen vart,
Och ligger för sin Stadh medh prydna stoor och heder;

Visserligh gifver Gudh en så begärligh fart,
Vthgången blir väl godh om iagh kan tåligt bijda,
Fast iagh för Venerid min än något måste lijda.

29

Hvem kan som dhet är värt din deyligheet beskrifva?
Dy såsom Solens sken vår ögon blinda gör
Om någon alt för ett anskoda henne tör,
Rätt så när vij digh ser vår Sinne blinde blifva,

När vij digh hafva sedt oss måste fångne gifva,
Men dhen tin skönheet vil beprijsa som sigh bör,
Til sådant inthet vaan medh Rijm at göra förr,
Han skal snart blifva var en hemligh Eld sigh drifva,

Sin käre Väns beröm han inthet vil förtijga
Och tror dher i bestå sin egen ähr' och Prijs,
At inthet giörs behoff mehr något dher til läggies,

Men kan doch hans förstånd så högt och vijt ey stijga,
Från dhet honom Kärleek vant, hvad tienligt sät och vijs
Står mehr til finna up, altså förtijges bägges.

30

Behagelighe dagh för åhrsens dagar alla,
Som ibland vackre Nampn dhet vakreste vist bär,
Du lyser nu igen på jorden klar och skär,
Dhen för min Käres skul iagh plää min högtidh kalla,

Du stiger iämbligh up moot Vintrens tijden kalla,
Så är dhet billigt och dhen dagen hålla kär,
Så väl som henne sielf och alt hvadh hennes är,
Och låta dhen begå för svårt migh inthet falla;

Ett Band förhindrar migh dhet iagh kan ingen binna,
Som gambla seden är, men måtte iagh digh vinna,
Så ville iagh digh snart sielff binda medh min Fampn,

O at dhet kunde skee för Solen är kringgången,
Och förr än dhenna dagh igen kommer första gången,
Dhen dagh som är beprydd med Veneridz vackre nampn.

31

När Målnen, Mark och skoger vidt uthbreda
Dhet hvijta täcke dhe medh Kölden hafva giort,
Hvar medh dhe många små och klena Diur ha mort
Som Solen gunstigh var, dhen ähra dhe så vreda,

Nu Spännes Hästar ij och Slädar göras reda,
Dhe åka hvar om an, dhet går och mehra fort
Än när dhet var så diupt man hade snart ey tort
Sigh våga i Slasket uth på Vägar blöt och leda;

Alt så förandras sigh, alting så när som iagh,
Som så Åhr ifrån Åhr, Stund, Tima, Natt och Dagh
Åstundar hennes gunst dhen som iagh nu begärar.

See Jorden åldrigh är så många tusend åhr,
Så åffta läteligh doch sin förandring får,
Men uthan återhåld migh städz' een Sorg besvärar.

32

Dhen blinda Guden gör dhem blinda som han skiuter,
På dhet at alle dhe som i hans Rijke boo
Vthi en lydna blind rät tiena huld' och troo,
At han på sådant vijs behåller dhem och niuter,

At är osynligit när han ögons krafft tilsluter,
Och styrer Landet sitt der medh i bättre roo,
På honom som en Gudh dhe sättia all sin troo
När han bland Fålket sitt sin liufligheet uthgiuter,

Dhet är en Evigh Natt i denna Gudens Rijke,
Dhe löpa hvarom an i mörkret hijt och dijt,
Seer Herren inthet siälf, Tienarna honom lijke,

Till ingen kan man mehr än sigh sielf sättia lijt;
Och sådant tilstånd är för dhem som Kiärleek vinner,
Til dhes igen hans macht medh annan macht försvinner.

33

Fast iagh digh sällan seer och effter digh ey frågar,
Min hiertans bäste Vän, så är doch, om du tror,
Dhen Kärleek iagh til digh har burit lijka stoor,
Och bränner lijka fort och lijka högt än lågar,

Han släckes inthet uth, men Natt och Dagh mig plågar
Hvadh i en annan värd dhet Folk som dher i bor,
Dhet pröfver iagh nu här, migh intet annat ror
Hvadh iagh för hennes skuld försöker eller vågar.

Du hafver migh een deel af rummet låtit see,
Hvar i dhen onde hoop som straffas lijder vee,
Låt migh och nu dhen frögd för än iagh dör bepröfva

Dhen som dhe gode få, migh inthet mehr bedröfva!
Är iagh doch ibland dhem som lefva än vidh lijff,
Ehvadh dhem lefvandes är nödigt migh och gijff!

34

Så har nu Marken mist sin Sommar klädning gröna,
Seer grått skröpligt uth, och skäms at hon är bar,
Och Träna nakne stå, dhem frostet röfvat haar
Alt hvadh dhen varma Vår dhem pläger medh bekröna,

En våt kylachtigh Höst medh stårm sigh låter röna,
I stället tager an sin fierde partz försvar
Aff hete Sommaren thet honom skickat var,
Dy han nu flyr sin koos til Söderländren sköna,

Nu kortas liuset aff, nu växer mörkret til,
Och Solen vänt sigh bårt, seer oss nu mehr tilbaka,
Mothfotarena och dhem hon ey kan försaka

Alt effter gammal sedh hon nu besökia vill:
När marken, åhret, Trää och Sool förandra sigh
Allena Kärleek min är oföranderligh.

35

Hvem kan vår Kärleekz låpp emothstå och förmena?
En Dör är yppen giord som slutin var igen!
Hvadh kan iagh genom gå som ey är gångit än,
Har döden hulpit til oss både at förena!

Nu är du i min Fampn, nu är iagh din allena,
Nu är min troheet lönt, dhen oss var moth är hän;
Lät digh behaga dhem som lefva mehr än dhen,
Dhet kan din nyie Sorg och ängzligheet bäst lena.

Så kom min Venerid, kom om dhet är ärnat så,
At vij medh bättre band bebind' oss både två,
Lät dhet fulkomnas snart hvadh Gudh vil medh oss göra.

Jagh veet han står oss bij, iagh märker dhet hvar dagh,
Vår Kärleek ingen kan mehr mothstå och förstöra,
Han fodrar vårt begär och dher til har behagh.

36

Ett lijtet stycke Malm sigh om mitt finger böyer,
Dhet hvarken för sin vickt ell'r och dhes arbete skuld
Kan vara mehra värt än som ett annat Guld,
Lijkväl är ingen ting iagh moth dhes värde uphöyer.

Hvadh är på dhenna jord som aldra minst sigh röyer,
Offt aldrakärast är, dy hvadh som uthaf Muld,
Aff samman klimpat ståfft först skapat uthan skuld,
Alt fåfängt är och skal förgåås, ehvadh dhet dröyer.

Mehr är at hålla aff dhet hvadh som evigt är,
Mehr skal beröm och dygd medh rätta hållas kär,
Och hvadh mehr man ey seer, altså hvadh Gullet dölier;

Allenast ett blåt Nampn dhet skattar iagh fast mehr
Än alt dhet Silf och Guld som jorden ännu hölier,
Eller dhet som man här upgräfvit reda seer.

37

Djupt nederst i en Dahl, dher berg på alle sijder
All Vädretz macht förtog, dijt näpligh Solens skeen
Vth öfver skattar högh migh hinte göra meen,
Dhet var alt stilla, lungt, en svalk' och skugga blijder,

Ett Vatns sachta flodh emellan Stenar strijder,
Som medh smått buller kom ifrån Källådran seen,
Dher sprang ey fieran från, som Silfver skär och reen,
Nu blandas hon i hoop, nu annor värtz sigh vrijder;

Dher var een lijten slätt, så stoor som niugt behöffdes,
At dhe små Bergfolk dher anställa kund' een Dantz,
Medh Eker, Lind och lön i ordning som sigh höffdes

Var dhen alt kring om täpt, rätt som een runder Krantz;
Allena iagh dher satt och tänckt allena på
Huru iagh Venerid min doch eengång kunde få.

38

Dher iagh allena satt i Dalen och migh förde
Til sinnes Sorgen min, sågh iagh små foglar mång
På qvistar alt omkring som hölle liufligh sång,
Kanske och dhem een Sorg för Hökars våld dijt körde

Och dheras frije lust på andra rum förstörde;
Jagh tänckte vidh migh sielf: hvem kan dhem göra bång,
Som flyga snält och fritt i lufften uthan tvång;
Ach vore iagh som ij, om Gudh min önskan hörde,

Straxt stälte migh min flycht dijt som iagh inthet kan
Medh dhenna Kroppen gå, medh frögd iagh kunde vara
Hoos dhen iagh älskar, och då gofve iagh migh an

Til dhen iagh hade lust migh medh som fogel para.
Jagh kunde växla om när lusten inthet räckte,
Och fogle troheet min sigh vidar' icke sträckte.

39

Dy Gudar pläga förr så mångens Hamn ombyta
Som dhem behagar hälst, til allehanda Diur
Förvandlade dhe platt ens skapnad och natur,
Att inthet lembnas qvart, dhem står fritt lagen bryta

Som dhe haa stadgat sielf, dhet ingen må förtryta,
Och at een Jungfru skön, een heel fulkomligh Man
I Källor, gröna Trä och Grääs man offta fan
Såleds förvänd i Steen, i Bäckar små som flyta;

Dhet händer inthet mehr dhe Kroppen så förandra,
Men Hiertat offta nogh man nu förandrat seer,
Som Amor tächtes bäst ell'r och dhe Gudar andra

Dhet blir i Steen och Järn förväxlat ännu mehr:
Min Jungfrus Hierta var uthi een Steen förvänt,
Nu är dhet åter Kött af kärligheet uptänt.

40

Nog kan migh hända dhet at iagh til Jungfrur andra,
För dheras höfligheet och dygder som iagh seer,
Aff Kärleek blir uptänd; iagh älskar lijkväl meer
Dhen bårta är än dhem och kan migh ey förandra.

Een skildnat är dhet än, ehvart uth iagh må vandra
Medh dhen iagh vistas och medh dhen leker och leer,
Och får til gammal Eld ibland små lågar fleer,
Dhe här förgås, men dhen kan ingen uppå klandra.

Medh Kroppen är iagh när, i hoop med Hand och Mund,
Men Hiertat långt ifrån; hvem kan een Kyss förneka,
Hvem kan uthslå een Dantz och inthet villia leeka?

Så är lijkväl min Hugh långt bårt i samma stund:
Ett band här bundit är, een ouplöslig knut,
Dhen Alexanders Svärd ey skulle reda uth.

41

Så länge som dhen Sorg än varar dhen iagh drager,
Så gör iagh inthet Rijm som icke sorgligt är,
Men i som älskia dhen aff hvem i hållas kär,
Ehr tienar frögde Sång och ey at man sigh klagar.

Lyksammer är dhen vist som een kär Vän behagar,
Behagas och igen; men ach! hvadh för besvär,
Hvadh för een hiertans Sorg och vee dhen altijdh bär,
Som älskar fåfängt, alt ehvadh han gör och lagar.

Lycksampt, lycksampt paar! hvadh tusenhanda frögd
Vpfinner Kärleek ehr, i lycksamme Vänner,
Som sådan liufligh tijdh fördrifven väl förnögd,

När både lijka Eld tillijka eder bränner,
At hvar kan när han vil dhen andras flamma lindra;
Men min Eld ingen vill och iagh sielf kan ey hindra.

42

Alt Gräs nu visnar bårt och gröna Löfven falna,
Man seer mehr ingen Ört och ingen vacker Roos,
Alt är snart rutnat bort, all fägring är sin koos,
Och Sommaren är all, man känner lufften svalna,

Så drager lusten bårt, dhe vijda Skogar smalna,
Och dhen förr Sorg har hafft blir hon nu dubbelt hoos,
Han blir aff sådan tijdh nu tyngre än dhet troos,
At starcke och dheraff försvagade gå valna;

Och iag som hafver sielf dhen ganske Sommars tijdh
För Kiärleek lijdit vee, hur' ökes nu min plåga!
Ja är hon dher til vredh, som var migh förr så blijdh,

Försmächtar iagh än mehr af dhenna här min låga.
Dhet går migh nogh emoth, på all sätt iagh försökes,
Mitt Håpp försvinner bårt, misströstan migh förökes.

43

Jagh achtar ringa alt dhet andra högt verdera,
Ja tycker ingen ting värd mehr at hafvas kär
Än een, för hvars behagh iagh här på Orten är,
Och skulle, vor' hon dödh, här inthet blifva mehra.

Om Menniskan är giord at hon sigh skal förmehra
Igenom Kärleek dhen een til dhen andra bär,
Är och dhen största lust naturen gaf oss här,
At se dhet uthaf två tilväxa många flera,

Är hon dher til så skön, har iagh så älskat länge,
Och älskar hon och migh, hvadh vil iagh achta mehr
Än vinna hennes gunst, och et så kärt umgänge?

Om Himmelen och sielf til Maka dhen förser,
Så må iagh säya fritt: hvadh kan migh mehra fattas?
Hur' litet alle ting i Verlden af migh skattas!

44

Skall nu med sådan Sorg den trogne Kärleek ändas,
Som medh beröm och lust iagh trodde ändas migh,
Om hon seenheten min vptaar förtreteligh,
Så at vij både Två ifrån hvar annan vändas.

Hoos henne har iagh vänt vist skull' een gång uptändas
Een annan lijka Eld än dhen nu yppar sigh,
Men iagh i medler tijdh har älskat stadeligh
Och vänt' af pijlars Gudh skull' henn' och pijlar sändas.

Nu är hon stackars Möö af brånad väl betagen,
Olijka men til dhen som är dhet inthet värd,
Doch kan iagh dhetta tro! är hon nu så bedragen?

Om dhet så äntligh är, må iagh väl säya: O värd!
Huru Blind du vara må, huru galit går dhet til!
Huru råder Oförstånd, huru fahr nu hvar man vill!

45

Dv veet allena bäst hvadh plåga, vee och pijna
Migh gör een hemligh Eld, dhen som migh dageligh
Förtärer och likväl ännu fördölier sigh;
Mitt Hierta blifver kål och aska lemmar mijna.

Således måste iagh bårttorkas och förtvijna
För din skul Jungfru kär, för din skul Nymphe min!
Jagh seer digh reesa uth, iagh seer digh komma in,
Och altijdh fölie medh dhe leke Systrar dijna,

Men inthet seer iagh nu upkomma dagen kära
Dhen iagh så läng' har vänt, på hvilken du dhet band
Som du har bundit skall uplösa och affskära,

Mitt Hierta göra fritt och binda mehr min hand;
Du veet allena bäst af dhenna hemligheet,
Min Venerid gör nu du migh inthet mehr förtret!

46

Jagh följer dhen migh flyr och dhen iagh inthet hinner,
Föracht är min förtienst och Kärleek är min skuld,
Dhet gifves migh til lön at hafva varit huld,
Betalningen är dhen stadigheeten vinner;

Jagh hade annat vänt och annat är iagh finner,
Dhen ähran är min Tröst at för min Jungfrus skuld
Haa åffrat Hiertat mitt til dess dhet varder Muld,
Dhet aff een Hemligh Eld i klara lågan brinner.

Täck' ähre mine Band, behageligh min plåga,
Ett liufligt fängelse kärkommit är mitt vee,
Jagh vinner dhet han vill, men älska vil iagh våga

Til dhes iagh tijdzens macht och min försyn kan see.
Sigh många fins emoth och se dhet inthet gärna,
Så skeer doch lijkväl dhet som himmelen vil ärna.

47

Nv blifver Marken grön, på Trän see man nu blomma,
Små Foglar komma igen och flyga par och par,
Nu blifver lufften skär och Dagen lång och klar,
Ty är nu hvar man gladh at Sommaren vil komma;

Han bärer mången fram lust, nytta, frögd och fromma,
Som hafva lijdit nödh så länge Vinteren var,
Men ingen frögd för migh han ännu medh sigh bar,
Så länge mina Rijm motte än stå och toma.

En har iagh inthet fått och kan så medh dhe andra
En lijten hugnad få aff dhenna åhrsens tijdh,
Ehvart iagh reser hän, i hvadh Land iagh må vandra,

Jagh ingen får så kär i hela bygden vijdh;
Dy går iagh här medh Sorg migh så åfft' allena,
Och täncker tijdh och Stund allena på dhen ena.

48

Migh sades hennes dagh, som iagh har kär, tilstunda,
Dhen iagh altijdh i lust och glädie har begått;
För dhet så käre Nampn dhen dagen hade fått
Så skal han, svarar iagh, nu fijras sammalunda:

En tage straxt up vijn som bäst man kan åstunda,
En annan kalla hijt mitt förra sälskap gått,
Medh hvilket iagh dhen dagh förr har fördrifva mått,
Jagh kan een gammal Sedh försumma ingalunda;

Men doch! hvadh hoppas iagh at kunna frögd anrätta
Vthi ett sådant Stånd, hvadh orsak är til frögd?
Hon hörer inthet migh för hvars skuld iagh alt dhetta

Nu täncker ställa an, min eld är inthet rögd,
Hvadh gagnar alt min lust dher af hon inthet veet
Som högsta lusten är, O alt fåfängligheet!

49

Alt är i Sömpn nidlagt och hvijlar sigh nu stilla,
All små diur, foglar, all dhe liggia i sin Roo
Och äre hvar och en nu krupin i sitt boo,
Allena Friggas Son kan dheras sömpn förspilla

Som både Natt och Dagh fort fahr at göra illa;
I mörkret vakar han, när man dhet ey skull' tro,
At man i inthet rum kan nu mehr säker boo;
Ett under är at een skal alla kunna villa!

Hvad Natt, hvad Sömpn kan mig från tijne pijlar väria
Du grymme Skiute Gudh, otijdige Tyran?
Är någon annan grym, så gör han plågan kort,

Och släpper åther dhem som han kan hastigt häria;
Men tigh hvem Fången blir undslippa ingen kan,
Fast all ting är sin koos drar du doch icke bort.

50

Dhet kalla många leek som iagh har kallat plåga,
Den som har minst försökt han skal mäst lee dher åth,
Och än bevekias mehr til löye aff ens gråt,
Och tro at ingen nödh är til aff Kärleekz låga,

Dhen inthet långt har rest och ingen ting tordz våga,
Och inthet mehra hört än som sin Moders låått,
Som ville, såsom han medh sine vänner sååt
Omgickz, at man och mehr skull' effter inthet fråga.

Dhe vänner ähre kär som näst omkring migh boo,
Föräldrar lijka så och dhe migh unna gått,
Jagh ährar alle dhem som sigh til migh förtroo;

Men större Kärleek är dhen som iagh hafver fått
Til en, än allan dhen iagh hafver för dhe andra.

51

Dhe som i Skogarna gå hijt och dijt och smyga,
Nu achta sina fä, nu sökia effter diur,
Dhe finna dher och hvar dher som dhe gå på lur
Fru Friggas store macht och kunna bäst betyga

At alle lefvande som löpa, kräla, flyga,
Aff allehanda art, aff alla slagz natur,
Så store, såsom små och ringa Creatur,
Dhe blanda sigh ihoop, fritt och för ingen blyga;

Vij föllia annan lagh och dhet som Frigga råder
At göra uthan Synd så åffta som een vill,
Vij kunna i många åhr ey een gång komma til,

Doch sökia medh all flijt dhet andra könetz nåder.
Men huru kunnen ij Herdar och Skyttar vandra
At Kärleek icke skal Eer göra som dhe andra?

52

Lyksame Hatt! som migh dhen ädle gåfvan bärer,
Hvem moth sin villia dhen digh inthet kände gaff,
Så mycket lyksam mehr du synes migh dher aff,
Som du är ovärd dhet digh lyckan sielf förähre.

Hvadh prydnad, hvad beröm är dhet iagh mehr begärer,
Ändoch föruthan migh dhen ingen veet och seer.
Dhet kommer aldrigh tijdh dhet du migh gagnar mehr,
Dhet lyckan digh een skiänk lijk dhenna här beskärer.

Var du för migh i pant, bar du migh pant igän,
Du löses straxt, doch ståår dhen andra olöst än;
Gafz han, hvem skyller digh för tyfnad at du dölde?

Togz du af dhen digh gaff, hvadh rådde iagh du fick?
Och iagh har ursächt nogh at iagh så undan hölde,
Nu gladh och mehr än gladh at dhet så alt tilgick.

53

Jagh hade vänt til löön för mine plågor många,
At få dhen sökte gunst uthi så månge åhr;
Men dhet iagh vänte minst är dhet som iagh nu fåhr
Til lön för min förtienst i all dhen tijden långa.

Jagh sökte blifva frij, och tages nu til fånga,
Medh löye lönas gråt, och Kärleek medh förtreet,
Min troheet medh föracht, medh harm min stadigheet;
Hvem hade kunnat tro, at migh så skulle gånga?

Jagh vänte at min Eld medh vatn skulle släckias,
Och icke at han mehr medh ny Eld må upväckias,
Och huru väl dhet är allenast aska igen,

Så slåknar lijka vist dhen flamman inthet än;
När hon nu alt förtärd och slätt uthbrunnin är,
Då först befrijas iagh at hafva Venerid kär.

54

Hvadh du migh säger, straxt med lijka ord iagh svarar,
Jagh älskar säger du, iagh älskar svarar iagh,
Du säger iagh är din, är dhet så ditt behagh
Så är iagh din och så, så länge lifvet varar.

Men iagh bör säyat först, om icke iagh befarar
At du, hvars enda gunst iagh söker dagh från dagh,
Skal hafva dher til, dhet iagh fruchtar högst, misshagh,
Hvarföre rädd iagh än migh inthet uppenbarar;

Och inthet dhet til at betänckia något mehr,
Och tvifla om min hugh, och välia ibland flehr,
Men til at sökia än mehr annan lycka först,

Förr än iagh beder dhen iagh skattar aldrastörst,
Som är at Kärleek din medh goden rätt förtiena;
Dy hvem kan vänta löön som icke först vill tiena?

55

Hvad ursprung hafva doch dhe suckar som iag hörer,
Hälst när iagh hoos digh är, min hiertans enda Tröst,
Hvij seer iagh lyfftas up så offta dijna Bröst,
Nu medan ingen Sorg som iagh aff veet dhem rörer,

Hvadh är dhet för ett qval din ungdombs lust förstörer?
Jagh kunde spöria dhet, om iagh doch hör din röst,
Kanske du vorde och då dher uthaff förlöst,
Är icke iagh som digh i sådan ängzlan förer?

At iagh digh älskar, thet du är så viss uppå,
Kan inthet qvälia digh, om iagh dhet icke giorde
Dhet mindre qvälia kan; een annan är dhet då,

Om du dhet och så vist för migh bekännat torde!
Ehvadh dhet är, din Sorg är min, och suckar dijna
Dhe hafva dragit fram än många flera mijna.

56

O Sömpn! dhe sorgses tröst, dhe olyksames lijsa,
Dhen mörke Nattens Vän, dhe tröttas enda roo,
Arbetarenas löön, nyttigste ting i boo,
Ögonens läkedom, digh måste alla prijsa;

Dy ähre uthan digh fåkunnige dhe vijsa,
Och svage starke Män, dy inthet kan man troo
På jorden uthan digh här trijfvas väl och groo,
Om icke du oss vil bevågen digh bevijsa.

Kan du, O Söte sömpn, uphålla tanckars lopp,
Sluth mine ögon til och hvijla tröttan Kropp!
Digh liufligaste Sömpn iagh önskar nu allena,

Alt annat lyckan må aff mitt begär förmena,
Kom och invefva alt medh digh i glömskan din!
Fast än iagh Sofver, så är Venerid doch min.

57

Så vist som aff een Gudh een Jordens båll regeras,
Som höge Solens slant han rädes inthet fall,
Som vij här alle gå på markens gröne pall,
Så vist är iagh allena din och inge fleras!

Troo inthet at iagh kan mehr någon tijdh moveras
Aff någon ting nu är ell'r och som komma skal,
Så at min kyske Eld han kunde blifva all
Och til min siste Stund sigh icke städz förmehras!

Rätt som ett Hierta är allenast i een Kropp,
Har iagh ey mehra än een Kiärleek och ett håpp;
Skal någon hafvas kär är nogh haa een allena,

Hvadh väntes mehr dhet iagh har icke aff dhen eena?
Gudh har först skapat Två och sågh dhet vara nogh,
Fördhenskul inge fleer i Paradis intogh.

58

Ändoch medh lijtet Hopp iagh i förhopning blifver,
Och stadigt vänther än emedan iagh kan see,
Att ey omöyeligt är min önskan kunna skee,
Och at min Engel godh min saak dhet mästa drifver,

Jagh tager i godh acht dhe tecken han migh gifver,
Och finner dher aff tröst emoth all Sorg och vee,
Och vänter på dhen nådh han låfvar migh betee;
Medh rätta honom dhet altsammans iagh tilskrifver.

Aff all min hiertans hugh iagh älskar som migh böör
Dhen aldra bästa vän, som migh dhet samma göör;
Ehuru stålt hon är, ehuru iagh är ringa,

Föruthan henne doch behaga migh mehr inga,
I vakan och i sömpn för mine ögon är
Dhenna Gudinnan min, som iagh nu hafver kär.

59

När alle hafva roo och alt som tryggiast såfva,
Och mörkret alle ting betäckt dhen tysta Natt,
Får iagh doch ingen Sömpn i mina ögon fatt,
Dhen villa tysta Natt och stilheet inthet låfva.

Hvij hafver, tänckte iagh, och icke fått dhen gåfva,
Som andra gifvin är? så länge iagh dher satt
I Sängen, at mitt håpp til sofva lyckas platt,
At icke var igen i mine ögon dåfva.

Är Sömpn een Gudh, som migh dhe gamble vijse säya,
Bör honom ingens Sorg och diupa tanckar väya,
Men heller driva bårt uhr vägen för sigh alt

Som honom står emoth; men inthet pruth nu galt,
För än migh rådnan fann aff mårgon och migh badh:
När Venerid stogh up iagh skulle vara gladh.

60

Förargelige Dröm som nu mitt Hierta qvälier,
Som står emoth mitt Hopp ock hindrar all min Roo,
Än kan iagh inthet see hvadh iagh om digh skal troo,
Och hvadh uthtydning hälst iagh uthaff digh uthvällier;

Olyckor, fara och alt ont du migh förtälier,
Då iagh dher tvert emoth har orsak mehr til troo
Vthaff min skönes gunst migh böra hafva Roo,
Och inthet achta dhet hvadh nytt man om digh sälier.

Men hvadh är Jungfrurs gunst, hvem kan hon säker göra?
Ett Väder är hon lijk, som sigh förandrar snart,
Kan hända när iagh minst dhet troor så får iagh höra,

At gunsten omvänd är, hvadh håpp är sedan qvart?
Aff skönheet väl bestogh min Kärleek, men doch mehr
Aff gunst, och mehr är dhet iagh känner än iagh seer.

61

Vthaf dhen samma Eld som Kärleek min uptände,
Och giorde migh straxt Blind, som alle plägar skee,
Bleff iagh uplyst dher hoos at kunna för åth see
Medh Sinnetz ögon dhet som migh alt sedan hände;

Jagh spådde hvadh min Eld skull' hafva för een ände,
Och råkade nogh på då iagh alt dhetta vee,
Bekymmer, Fruchtan, Sorg, Håpp och Bedröfvelse
Sågh kommande för än iagh något aff dhem kände;

Jagh sågh at ingen mehr än som allena een,
Dhen för migh som en Lius och blinkrand' stierna skeen,
Medh Engla skönheet sin förmåtte dhetta göra,

Men ingen annan mehr mitt fasta sinne röra,
At Venerid nidkom lijk Himmelske Gudinnor,
Til pryda jorden rund och Könet aff des Qvinnor.

62

Af sådan skönheet kan dhen stadigeste röras,
Men andra vändas om, och dem som Kärlekz macht
Haa aldrigh pröfvat förr är fåfäng allan vacht,
Dhe måste lijka som medh starcka Strömmen föras;

Igenom öronen går dhen som ey kan höras,
Och dhen som inthet seer, medh andra ögons krafft
Har dhem sigh stå emot för dhet dhe see nidlagt,
Som een Kullfälter skogh dhe falla och förstöras.

Dhen sköne Venerid framgår och seer sigh kring,
Som Vårens varma Sool hon frögdar alle ting,
När kalla Ijsen vänd i liuma vatn rinner,

Och effter hvijta Snön sigh gröna Gräset finner,
Medh een så liufligh Lucht, vidh Foglars söte Sång
Stormvädret är sin koos dhen klara Dagen lång.

63

Se hvadh för jämnan Vägh har stilla fråstet bäddat
På kylte vatns rygg, dher hvarken knaglat Steen,
Ey heller tröger Sand, gör slädans meder meen,
Som resa öfver Ijs skull' elliest hafva räddat,

När han så glausk och blå har alla Strander bräddat;
Till ingen lijten Båth fins yppen Siö och reen,
Aff Strömmar uthan Taak finnes nu mehr icke een,
Och icke mehra een som ey medh Ijs är gräddat;

Slät fota Släden går rätt som för Segel fram,
Snön stöter som en Fors på främsta Karmens stam,
Sittiandes stilla gör iagh vedh en håi långt stycke,

Ändoch iagh fåfäng syns så gör iagh lijkväl mycke;
När iagh migh skyndar dijt som Venerid min är,
Då är all möda lätt och liufligt alt besvär.

64

Dhet bleff migh sagt at dhen som nu mitt hierta äger
I Staden kommen var, hvadh glädie iagh då fann
Tilfyllest ingen skrifft tilkänna gifva kan,
Så väl som ingen tror hvadh iagh om Kärlek säger;

Allenast när iagh siälf hoos migh dhet öfver väger,
Migh som tilförne Sorg har åffta tastat an,
Som fruchtan, tränchtan, håpp och Kärlek åffta van,
Migh som all sinnes macht noghsamt beveckia pläger,

Så seer iagh väl hvadh våld sigh glädien ägnar till,
Huru mächtigh han och är, ty genast iagh förglömde
All annor Meniskligh bevekelse, som vill

Förstöra sinnetz Låpp, och ingen mehr qvar gömde,
Aff glädie Hiertat flögh och Bloden rände kring:
Är icke glädien och en underligh en Ting!

65

Gör här en ända på, at min Eld måtte släckias,
När iagh nu inthet längre mehr uthärda kan!
En Gudh här skulle sielf, hvadh mehr een dödligh man,
Aff sådan långsam brand och lågande förskräckias.

Hvadh skal iagh aff min Roo så idkeligh vpväckias?
Hålt up och skona nu, tänd ingen ny Eld an,
Så mycket mehr än dhen som förra åhren bran,
Lätt honom slockna uth, Kärlek dhet må digh täckias!

Hvadh är mehr brinna aff? så lätt dher blifva vidh,
Och effter Krigh giff dhem som dhet behöfva Fridh!
Du som tilförne Sedh at flyttia kring och vandra,

Nu lempna migh och flytt' een gång och så til andra.
När alle andra ting här hafva theras ända,
Så vänd och du igen altijdh ny Eld at tända!

66

Jagh bran hvad dhet iag såg och när iagh henne hörde,
Jagh bran och när iagh först henne i Handen togh,
Och mehra när iagh sågh at hon så kärligt logh,
Och ännu mehr när hon migh i sin Kammar förde,

Då blefv' all sinnen medh Hierta och Modh förstörde;
Hvadh halp dhet at iagh migh än likväl undan drogh,
När iagh migh vunnen sågh och kände hafva nogh.
Förgäfves alt dhen tijdh Kärleek dhet dref och körde,

Medh Ögon, Händer, Mund, medh upsyn, handtagh, fång,
Medh Seder, medh gestalt, medh sittiande, medh gång
Vptände han dhen Eld som iagh i hvar lem finner,

At iagh i flamman står och heel och hållen brinner,
Min' Ögon, Hierta, Bröst, min heela Kropp är tänd,
Hvars lijke näppligh var i förra tijder känd.

67

En Jungfru gaff migh tröst, een Gammal bad mig bijda,
Hon rådde hålla fort, men han at vänd' igen,
Hon sade: älska nu, men han: vänt lithet än,
Således hafver iagh en lång tijdh sedt framskrijda;

Hvad hon migh styrckte till then Gubben mig affskräckte,
Hvadh hon berömbde dhet befan han inthet gått;
Jagh tänckte: länge nogh har nu dhet valet stått,
Hvem veet om dhe få låf in til hvadh tijdh dhet räckte.

Så snart dhet märktes iagh dhen enas rådh antogh,
Dhen andra inthet långt dher effter sigh undrogh,
Allenast ville iagh förnimm' aff dhem tillijka

Hvadh migh till giöra stogh ell'r och till at undvijka;
Men dhet bleff inthet aff för än Venerid hon kom,
Då vände Gubben rådh och sina tanckar om.

68

Först drömmar, tänckte iagh, och sedan speel upväckia,
Om iagh nu sompnar mehr får iagh igen min dröm
Och inthet är dhet tijdh, dherföre honom glöm
Och tänd ey brånan up, dhen du har tänckt få släckia;

Men vaker iagh så fins nogh tijden medh at stäckia,
Föruthan hennes Roos och deyligheetz beröm,
Dhet icke som een strijdh och ouphörligh Ström
Må längre kunna än föruthan vatn räckia;

Doch hon är värd beröm och aff migh låfvas bör,
När iagh för hennes skuld mehr inthet annat gör.
Hvem är så skön, hvem är begåfvad medh dhe Seder,

Som dhen migh fångat har, i Nympher ibland Eder?
I säye alla thet som iagh, at hon Ehr öfvergår,
Och at hon vist är värd dhen ähra hon aff migh får.

69

Dhet var ännu mäst mörkt, sig Natten vidt uthsträckte,
Än lågh Aurora qvar i Sängen hoos sin Vän,
Och inthet än tilredz at komma fram igen,
Doch fick man något see aff skenet hon upvächte

För uth, dhen vägh hon går och Målnen för sigh brächte,
När iagh i fulla Sömpn och Roo migh hvijlar än
Allena, om iagh tror allena, medan dhen
Eldguden kring migh är, Kärleken som migh täkte.

I Sömpnen åter nu, som förr, migh förekom
Dhen som iagh vidh migh sielf om Dagen talar om,
Migh tyckte hon var min, at iagh min önskan hade,

At iagh henn' i min Fampn, i Sängen hoos migh lade;
Då äfven aff ett Liud, som iagh dher höra fick,
Blef iag upväckt, at snart båd' Sömpn och dröm förgick.

70

Om iagh dhet hade trodt, iagh skulle åther bringas
I ook igen, när iagh så läng' har varit frij,
Så hade iagh undflytt dhe rummen hvar uthi
Jagh fordom tijdh til en sann Träldom kunde tvingas,

Medh hastigt flyttiande då hade kunnat tingas
Frijheet och säkerheet, men nu bårtföras vij
På samma sätt och medh ett slijkt bedrägerij,
Och see allenast eens hiälpande heller ingas.

Min sköne Venerid! om ingen är än funnin
Föruthan digh aff hvem iagh så är häfftigt bunnin,
Har Kärlek ingen macht medh migh om icke han

Digh brukade dher till, och elliest inthet kan;
Så var nu mild och lät din dygd som älskas skina,
Och lös migh uhr mitt Ook och ifrån banden mina.

71

Medh henne önskar iagh få lefva mine dagar,
Så länge iagh här är, och at iagh lempna må
Tillijka henn' och alt dhet som iagh skillies frå,
Dy uthan henne migh mehr ingen ting behagar.

Dhe orden komma fram så offta iagh migh klagar,
Ehvad iagh gör och hvadh som hälst iagh tänker på,
Dhe föllia på mitt taal, hell'r och thet föregå,
Och på mitt suckande, hvar medh iagh migh försvagar,

Emedan iagh medh Håpp doch uthan Tröst så länge
Har sökt och tänkt uppå dhet önskade umgänge;
Vist är ett fåfängt Håp dhet yttersta förtreet

För alt förtret som man hoos oss affsäya veet;
Misströst och Tröst i hoop och uthan någon roo,
Dhen dhet ey har försökt han kan dhet inthet troo.

72

När iagh nu uthan Sömpn uthi så mänge Nätter,
Medh svåra suckar och medh trägen ängzligheet,
Min olycksame tijdh fördrifver medh förtreet,
I miströst om dhet skal mehr kunna blifva bätter,

Gör liggandet migh trött at iagh migh heller sätter
I Sängen offta up, dher iagh min långsamheet
Medh ingen annan ting i mörkret lindra veet,
Aff tänckiande så väl som vakande migh mätter.

Hvadh skal iagh tänckia mehr? hvad komma ihugh, förslå,
Begära, längta ifrån, misströsta, håppas på?
Alt har iagh reda hafft och omvänt i mitt sinne,

Dhet kommer inthet in, som ey har varit inne;
Så vänter iagh dhen dagh som fölier något skeer,
Hvar aff en annan Natt migh gifver tanckar fleer.

73

Så vist som dhet är een allena migh beveker
Til älska, ingen mehr, så och allenast een
Och ensam Kärlek är aff hvem iagh lijder meen,
All annan iagh uthslår uhr hiertat och förnekar,

Dhen til olåfligh lust och kättia, speel och leker
Vil råda, är migh leedh; min Kärleek han är reen,
Dhen andra dher uthaf een Skugga eller skeen,
Som har upsatt sitt måhl i vällust och i smeker.

Aff dygd och aff behagh är migh min Eld beskärd,
Han lärer älska dhen som fins dhet vara värd,
Och sökia så förtienst hoos den som kan åthskillia

Sine Älskares begär, godh eller elack villia;
Ty är dhet vällust nogh at vara hullin kär,
I bara älskandet dhen rena lusten är.

74

Hvadh tecken seer dig an, hvadh för en omild Stierna
Så åffta uhr din Fampn thar dine Vänner bort,
Och nu så offta gör din bästa glädie kort?
Må hon så mycken Sorg och stadigh mothgång ärna,

Skal du mehr aldrigh see dhen du förr sågh så gärna?
Men aldrigh hindrar han nu mehr umgänget vårt,
Thet ödet var migh blidt som syntes digh så hårt,
Emoth vår Kärleek mehr förmåhr han inthet spierna;

Ty var tilfridz at the ähre ey alla döda,
Som haa digh mehra kär än sielf sitt egit Lijff;
Mitt uthi ängen grön thar du föruthan möda

Ett Blomster när du vilt, nu straxt all Sorg fördrijf!
Så snart thet åther spörs: skiön Venerid är frij,
För samblas älskare, som kring en Blomma bij.

75

Så snart the svarta moln med dimman tiok försvinna,
Och lemna lufften reen och Himmelen all klar,
Då frögdas thet igen som för bedröfvat var,
När inthet Solsens lius them kunde stängia hinna,

Så mycket mehra täckt och gladt the skenen brinna;
Then tijdh emellan migh och then iagh älskat har
Thet hennes ögons skeen förhindrad' något var,
Då var och så alt mörkt och skumt uthi mitt sinne,

Så var iagh och medh Sorg och ängzlan så besvärad,
Och för thet mörkret så aff all min hugh förfärad,
At iagh had' inthet mehr til önsk' än få igen

The sköne ögons sken uthaf min bäste vän;
Ty Venerid är min Sool som vederqvecker alt,
Lijf gifver, värmer, röör, thet vatnat är och kalt.

76

Förgäfves är mitt Håpp, och fåfängt at mehr vaka,
Then är sin koos som iagh har hafft för alla kär,
Then som min Kärleek var, then som var mitt begär,
Eens annors blir hon nu, nu snart ens annors Maka!

Hvij har iagh dålt til thetz hon skulle migh försaka?
Och inthet sagt åth then migh hielpt' uhr mitt besvär,
Aff hvilkens skönheetz pracht iagh så betagen är;
Har iagh thet bittra bland medh sötma kunnat smaka,

Och Kärleek inthet hafft odöld til Kärleekz lööu;
Ty til at hafvas kär beveker ingen bööu,
Thet kommer i ens hugh emoth förnufft och sinne,

Och vijsdom uthe är när Kärleken är inne;
Kanske iagh älskat har förgäfves uthan lön,
Men thet är sant, iagh har och brukat ingen bön.

77

Dhen stränge nye Lagh migh Kärleek föreskrifver,
At länge hålla tyst och tijga mitt besvär,
För all' allenast nu then största orsak är,
Thet iagh så trögt och sent migh honom undergifver.

Hvarföre må iagh ey fritt säya, thet iagh blifver
Åth henne mehr och mehr och dagligh mehra kär,
Och ingen henne lijk i dygder finner här?
Jagh täncker för än han migh så til tystheet drifver,

Emoth hans macht och våld iagh heller strijda vill,
Och hände sedan alt hvadh lyckan lägger till,
En sådan Engels träl och thetz uthan ingas!

Men hvadh! skal iagh aff våld, til frijheet född, så tvingas?
Ney, ney min Son, om du vilt säkert lyda migh,
(Sang migh en hemligh Röst) uthärda, bijda, tigh!

78

Till diupa söte Sömpn gör inthet fyllest blunda,
Rätt som och uthan blund Sömpn inthet vara kan
Naturligh som han bör fulkommeligh och san;
Men dhen som något är på hiertat til åstunda,

Til fruchta, håppas på, til älska, til begrunda
Lät tvinga! Tanckarna sin flyckt då taga an
Bredryggia jorden kring, så vidt som Solens grann,
Så diupt som Hafzens grund, så högt som himblar runda;

Doch komma igen in till käras sedde Hampn,
Ehuru mörkt thet är, ehuru och långt bårt,
Och föran medh sigh i sin älskar's Säng och Hampn,

Igenom mång fald Muur, lång vägar såsom kårtt;
Och iagh, när iagh nu kan slätt ingen ting mehr röna,
Så seer iagh lijkväl grant i Tanckarna min sköna.

79

Ett Blåmster, nys upväxt och friskt, har mig bedragit
Medh fägring sin, ther thet ibland the andra ståår,
At iagh thet til at see ther dagligh kring om gåår,
Och ingen annan lust har iagh een tijdh migh tagit,

Til ingen serdels saak medh något alfvar slagit;
Ju mehra iagh thet seer, ju mehr thet skönheet får,
Och mehr och bättre lucht, som up i lufften går,
Som har nu vidt omkring dhen Orten helt intagit;

Thet synes inthet aff så högh och lifligh färia,
Så vackra täcke bladh, så prächtigh uprätt stam;
Om thet doch kunde stå at från förvisning väria!

Thet giör all andra Gräs och liuflig örter skam,
Ty ingen Roos, Viol, Lillia ell'r annan blomma
Kan mehra dher emoth til någon lijkheet komma.

80

Då sade iagh thet var een sött och lustigh plåga,
Til thetz at iagh förnam hvadh olijk Kärleek var,
Then som man inthet gör när man vill uppenbar,
Men sedan badh iagh Gudh migh hielp' uhr sådan låga.

Hvadh? Älska then iagh veet dher effter inthet fråga,
Then som min Sorg för leek, och Eld för löye taar!
At heller migh een lijk och tienligh Kärleek drar,
Dhen både iagh och dhen som iagh haar kär kan äga,

Som vore så väl migh som then iagh älskar täck!
O Frigga! henne doch så väl som migh upväck,
Dhen svaga Elden tänd i mehra synligh flamma,

At hon må lysa klart och gifva mindre röök!
Hvadh skadar Venerid thet? har iagh och fått dhen samma,
Du tör så väl som iagh, at hafva'n doch försök.

81

Om man bör älska thet som man värdt älskas finner,
Så är dhen värd som migh til älskande förmår,
Hon som än dagh från dagh mehr och mehr fägring får,
I all ting mehra lijk the Himmelske Gudinnor

Än the som födas här the dödeliga Qvinnor;
All Qvinligh deyeligheet then samma öfvergår
Bland Jungfrur, som een Sool för sina Stiernor får
Aff flera strimors glans och större klarheet brinner,

Och hafver mehra dygd allena än the alla
Them vij medh fåfängt Nampn här dygdesamme kalla,
Een prydnad i vårt Land, ett under i vår tijdh,

Dhen hvilken ingen kan här neder liknas vidh;
Som sköne Solen är i Himlens höge Saal
Är Venerid hoos oss här på jordens låga Daal.

82

Befriad uhr the Näät och svåre träldoms Banden,
Hvar i iagh under digh, O Venus, bundin lågh,
Til Hand och Foot besnärd i dijne gyllendtågh,
Seer iagh min hugh nu vänd upåth the högre Landen,

Som Bärgmör uthi boo; undsluppen från den handen
Som hölt migh mellan Håpp och fruchtan, som på vågh,
At iagh migh up och ner om hvälfvas dagligh sågh,
Nu up i vädret vägd, nu sänkter nidh på sanden,

En annan Gudoms krafft min penna hemligt drager
Och medh en värckan blijdh mitt Sinne lätt intager,
Jagh siunger inthet lätt hvadh Venus hafva vill,

Men nu fast heller thet Apollo säger till;
För honom mehr till redz i alt dhet han befaller,
För honom och Venerid iagh vunnen nederfaller.

83

Nv är mitt Håpp så svagt, at iagh thet hvarcken hörer
Ey heller seer, och thet förbundet som var sagt
Aff öde giort, och migh sampt henne förelagt,
Veet ingen om thet står, hell'r hvem som thet förstörer;

Jagh vänter likväl än och migh alzinthet rörer
Vthur then vägen dijt iagh seer migh vara bracht,
Och länge hullin qvar aff någon hemligh macht,
Som drager, föregår, ledsager och migh förer;

Thet beder iagh och aff digh som migh ledsagar så,
Och gör din flijt att migh må altijdh lycksampt gå,
Jagh beder: nu en gång omsijder uppenbara

Hvem dhen som ärnas migh till älska måtte vara,
Om iagh, som nu är lijkt, then inthet älska får
Som iagh begärat har uthi så månge åhr.

84

Ett kärligt dufve paar sigh medh een Kys förenar,
Och såsom hvadh aff them then ena hafva vill
Then andra inthet kan mothstå och neka till,
Medh Hierta och medh Mund thet ingen them förmenar;

Altså bör uthaf oss hvem Amor så väl menar
Hvars annors önskan straxt upfyll' och göra gill,
Ty är så hans behagh hvem törs så vara vill,
At tygeln slita aff och så medh oket skena?

Om så aff Munnar två allenast een Mund blifver,
Så fåhr en såsom sin then Kys then andra gifver;
Hvadh oss och göra bör aff thessa Foglar lär,

The minna tigh thet på min enda hiertans kär:
Kan uthi Brösten tu allen ett Hierta vara,
Vthan then enas Lijf then andras är i fara.

85

Mitt i een Trägård står dhet Bärget iagh förärte
Dhe Mör som hafva bodt på bärget Helicon;
Så frampt the til dhen sång migh dichtar Venus' son,
Min Nymphe til beröm, sin nådh och hielp beskärte,

Om dhe migh hennes Roos tilbörligt siunga lärte,
Jagh gofv' och Gården medh til bruka som ett låån,
Men inthet äga då dhe vore dher ifrån,
Igenom andra dhe at brukan ey begärte;

Dhen Gården lustigh är för alla i hela nägden,
Och prydnan dher uthi är vackra bärget rundt,
På Berget inthet sees så prydeligt aff lägden,

Som Venerid när hon är aff Kärleek migh dher undt;
Seer henne sielfv' i Möör, i nije Systrar vijse,
At i til hennes prijs migh edre Konster vijse.

86

Dhen du medh längtan stoor har måst så länge bijda,
Dhen inthet viste för hvadh Kärleek har för macht,
Hon är nu, om du tror, och Kärleek underlagt,
Hon vänder til digh nu dhe sina ögon blijda,

Om dhen du förr har drömt sigh läggia vidh din sijda
Hon drömmer nu om digh dhet samm' aff samma krafft,
Digh för sin vällust all hon håller i samma acht:
Så kan sigh lyckan snart, vil Kärleek, vända och vrijda;

Som snara Foglen går igenom lufften tunna,
Nu fram, nu samma vägh, som blixt tilbaka igen,
Som snälla Hiortar up och neder springa kunna

På Bergen dijt dher dhe begynte komma än,
Alt så är lyckans låpp i verlden aff och an;
Dhen som aff samma kön och sinne vara kan!

87

Ifrån dhen tijdh at Gudh af beenet Qvinnan giorde,
Bleff Mannen, som aff jord och ståfft var skapad, blind;
Dhet än medh gode skiäl beklagar jorden trind,
Dy Qvinnans list och mod och skönheet man straxt sporde,

Hvad hon mot Gudh, mot Man, mot Ormen våga torde
Var hon til finna på och dichta mehr gesvind
Än til at löpa snäl och rask och vigh een hind,
Hvar medh hon råder mehr medh man än henne borde;

Om Hustrun thet så vill, tror man at svart är hvitt,
Och åther hvijt är svart igen i sinnet sitt,
Dy Kärleek biuder så, dhen Kärleekz Guden blinda,

Som kan oss göra lös och när han vill oss binda;
Hon älskar inthe då när man henn' älska dömmer,
Men när hon syns at hon alt älskande förglömmer.

88

Hvem har doch först begynt dhen gamble Seden lede,
At binda ett skygt hvitt så långt för ögon nedh
På Jungfrur, när dhe Sorg at bära hafva sedh,
Och vij dhem klädde så i någon jordfärd lede,

Oss låta inthet se för hvem dhe sigh berede,
För dhem som föregå ell'r effter uthi ledh,
Man veet ey hvem är gladh, bedröfvad eller vredh;
Dhet syntes migh förtret at gå så långt ett skede,

At iagh fick inthet see aff Jungfrun som iagh förde,
Dy gaf iagh Amor skuld hvi han, som hade migh
Nu parat så ihoop, han tillät at iagh hörde,

Men inthet at iagh sågh, hur' Sorgen skickar sigh,
Hvad hans macht och hoos dhem sigh höllia så må vara,
Som inthet mehra än til Munden ähre bara.

89

När inthet mehr än Mund är bar, dhet andr' i skugga,
Är fråga om Kärleek må då bruka någon pijl,
Ell'r om han såfver då och sigh så länge hvijl',
Hvar medh han sarga kan medh sticka eller hugga?

Ach, ach iagh veet dhet alt! är Mund än mindr' än mugga,
Geer sigh all skönheet dijt medh hast från många mijl,
Såsom flygand' språng hon kommer medh ett ijl,
Ändoch man näplig kan in under täcket glugga,

Hon förer färian medh aff rödeste Coraller,
Och fogar henne inn uthi sin marmor hvijt,
Längd, stackleek, smalhet, vidd, strax lijka skön digh faller,

All din begäran, hugh och tanckar vändas dijt,
Som kärlek skönheet drar, iag mins väl hvad mig skedde
När iagh een gång i Sorg min Venerid så ledde.

90

När vill du hålla up du vatn fulla Göya
At småla nidh så tätt dhen lätta, kalla snö,
Och inthet smältan up medh värma, däfva tö?
Du lägger inthet aff dhen burna hvijta slöya,

Hvadh skyler du dhet du vill inthet ännu röya?
At icke skole gro the snö betäkte frö,
At icke växer Grääs, som gifva diuren höö,
Så snart dhet flächtar liumt och vädret böriar töga.

Hvadh, äst du rädd för Mars för dhet at han är heet?
Så är iagh och, män kall är Veneridh som man veet,
Doch lijkväl ähre vij så gärna hoos hvar andra;

Nu läter hon sin värd dhen trumpna Vintren vandra,
Och kommer medh migh snart til Sommaren til gäst,
Som har oss hvar sin Krantz aff lagerlöf hoopfäst.

91

Om alle the af Sorg, för Kärleek skuld, förfalna,
Och af sin trängtan svår så blek' och magre gå,
Bekände af hvadh soot och hvij the ginge så,
Vp täcktes månge the i siukdom säyes falna;

Dhen säger: iagh är siuk af fråssa, och nu smalna
Så Händren såsom been, en annan skyller på
Een Flus at han är tiåk, och hielpes både två
Om hetan som är tänd i Hiertat kunde kalna;

Han gör nu blek, nu rödh, nu sulten och nu feet,
Dhen siuka altijdh mehr än Läkiarn dher om veet,
Men vill ey vara läkt, ty ledh är honom hälsa

Och siukdom mehra täck; iagh fan thet hoos min kära,
Som iagh har kunnat lätt ifrån sin fråssa frälsa,
Men hon vill' heller än aff lust sin Kärleek bära.

92

Hon kom all klädd i hvitt in vidh dhen låge stranden,
I föllie aff andra tre, och sökte vatnet svalt,
Der som thet var mäst lungt och grunt och rent och smalt,
Dher som thet var mäst klart uthöfver skära Sanden,

Som är kring Mälars haf, til the lustfulla Landen,
The had' en löge platz i Såmmar värman valt,
Nu til ett tijdh fördrif hvar annan öfvertalt;
Medh Klädren up til Knä hvar annan höll' i Handen,

Snart lades Klädren af, snart sqvalpa the och praska,
The lillie hvijta Lår och Been nu vältras om,
Så säkr' at ingen sågh och kunde them förraska,

När iagh af Skogen täät väl höld när in til kom,
Och thet ey kunde förr medh theras villia ske,
Nu fick aff lyckans gunst altsammans noga see.

93

Om mehr är thet man bart för ögonen får ställa
Än thet som synes hölt, hvij höllias föttren, been
Och mehr medh sijda tygh hos sköne hvar och en,
Som til at tända up mehr Kärleek kunde gälla,

Och sköne achtas mehr och älskeligh och sälla?
Man veet doch theras lust the ähre icke steen,
Fast någon af them är til at sigh blåtta seen
För andra, men för sigh ähr' alla dher till snälla;

Hvem kunde hafva kär Veneridz snöhvijta händer,
The trinna fingrar och dhen edle skapnadz pracht,
Så vek och len och vijgh ehvart uth hon then vänder,

Så fulle medh behagh, vor' altijdh hanskar på;
Ty inthet uthaf Skinn, Guld, Silke heller Lijn
Kan på digh pryda mehr än ägen barheet dijn.

94

För än iagh skulle digh min Käreste förgäta,
Förr blefve Himmel jord, och jorden himmel ny,
För flöge vatnet kring, och summe måln och sky,
För vändes alla Berg i jämpna falor släta,

Och all slätt mark i Steen, all krokot Trä i räta,
Och alle Gräs i Trä, alt Guld thet vorde Bly,
Alt silfver til hvit Kalk, hårt Järn til blöta dy,
För än iagh Venerid skull' uthur minnet läta,

Förr fölle up åth tungt, och neder åth alt lätt,
För blefve Elden kall, och ijsen bränd' aff heta,
Om Såmmarn låge han på, om Vintren smältes slätt,

Och brukades för vedh, man skulle stycken leta
Vhr Siön at giöra Eld dher medh enär man fröse,
Och sankades ihoop dher som dhe fluto löse.

95

Dv sorge redskap! kan du mehr digh låta bruka
Til föda ängzlan min, du som för var til redz
Til drifva henne bårt, sielf lätt ästu till fredz
At föras i tving hand och til at tiena sinka?

Nu vill man ha digh styf, för ville man digh miuka,
Men var förnögd medh hvadh som man uthaf digh bedz,
Så at du inthet mehr vidh ont än gått än ledz,
Sorg färian du, som iagh sielf Sårgen, måste upsluka.

Men håppas frögd igen! och lät digh ey besvära
At tekna up thet Taal iagh til min hiertans kära
Hafft hafver vidh migh sielf, i vaken och i dröm,

Och thet iagh dhenna Natt har drömt ey heller glöm;
Hon kom som tycktes migh och nu bekände fritt,
Hon hade helt om vänt til Kärleek sinnet sitt.

96

Nogh, nogh, min kära! nogh har du nu låtit gälla
Din skönheet och din dygd, nogh har du vissa prof
Aff långa troheet min, hvadh giörs digh mehr behof
At migh emellan hop och ängzlig tviflan ställa?

Om min förtiänst du kant nu reda domen fälla,
Och taga nu din fart rätt fram föruthan loff,
At icke väntan din må varda alt för groff,
Och du ey heta mehr dhen sköna Vänesälla;

Lät växa löfven små, och blomstren spricka uth,
Lät åkrarna besåås, och hiordarna fritt beta.
Kom ifrån Bygden hem, din resa nu besluth

Til dhetz at dhen är medh som bästa vän skal heta;
I Staden villa vij så stadigt oss förena
At du ey resa må på Landet mehr allena.

97

Thet är nog at min Mund tilsluten än fördölier
Den oro och den strijdh som är om hiertat kring,
The i fördålde rum fördålde många ting,
Män du O arme hand, du säkrare fullföllier

Min sorg medh pennan dijn och inthet öfver höllier,
Ty fast du skrifver up så mänge lönligh ting,
Så blir alt lönligt än, och bundit som en ring
På diupa botns grund, den vatnet städze skölier;

Så länge iagh så vill, paperet veet alena,
Ehvadh du vest aff migh vij androm thetz förmena
At veta hvadh förtros tigh uthi hemligheet,

Til göma tusend åhr, och är mehr evigheet?
Men ach hvadh är för tiänst iagh aff tigh skal begära
At vitna om then Eld du skrifver migh förtära?

98

Hvadh större lydna vil du stränge aff migh hafva?
Jagh gör hvadh du begär, och när migh är befalt
Jagh kommer heller går, och tijger så medh alt,
Din villia är min lagh den du vil för migh stafva,

Den hugen har iagh tänckt migh föllia skal til grafva;
Du tviflar, säger du, om tu migh vänta skalt,
Och synes digh nu mehr mitt sinne vordet kalt,
Bland dem du för digh seer, som nedan aff en Lafva;

Var altijdh blidh, så kan du finna migh mehr trägen,
Lät ingen rynkia sees vara på ännet ditt,
Så skal du hvar dagh få din lust uthaf din ägen;

En lijten rynkia nog förmår, tro migh thet fritt;
Den älskar är så full medh fruchtan och medh håpp,
Som hafvet fult medh vågh när vädret tändes up.

99

Hvadh för en ledsam sed så mycket älska tijga
Och hafva all ting lönt! O Jungfruer edert feel
Är thet mehr än beröm, ehr lust är aldrigh heel,
Vidh alt förmycket dölt hvadh för en art til kriga,

Och inthet läta se hvem vinner, hvem ger sviga;
Jagh måste blunna, see och gissa til en deel
Hvadh Venerid är vahn til bruka för ett spel,
Och huru högt en Kånst til giöra blind kan stiga;

Nu spörier iagh ett ord thet hon i sömpn har fält,
Nu aff thet hon har drömt, och sagt sin trogne tärna,
Det varder då och då migh stiälandes förtält,

At iagh får veta aff hvadh hemligt hon plär ärna;
Hon älskar likväl och då när hon säger ney,
Hvadh lust har du där i, min käreste migh säy!

100

Hvadh Rosenrödt är thet the marmor hvita Kinder
Så åffta färia om, när du migh hoos digh seer,
När du bedröfvad äst så väl som när du leer;
Hvij talar du ey fritt, hvadh kan du ha för hinder?

Är doch din brand så stor som min och icke minder,
Så het, men mehra döld när min han lågar mehr,
Hvar aff i stad för röst din rådna sigh beter,
Och Tungan, liufligh förr, nu tårr aff hetan brinder;

Den lilla Gudens macht vil du medh all flijt dölia,
Och kan thet til een deel, men icke längre än
The gläntzend ögons sken små ögnelåken hölia,

Men han som där i bor straxt röyer digh igen;
Lät oss min Venerid här effter uppenbarligh
Vår kärlek bruka fritt, ty han är inthet fahrligh.

FYRATIJO SMÅ

VIJSOR,

TIL SVENSKA SPRÅKETS ÖFNINGH
FÖR 30. ÅHR SÄDAN SKRIFVIN

AFF

SKOGEKIÄR BÄRGBO.

STOCKHOLM,
Tryckt Åhr, 1682.

Vijsorna tala til Läsaren.

När vij nu först gå vth der vij äre intet sedde,
Så måste vij på svar til alla stå beredde.
Vår ålder frågas om, där på säge vij:
Vij äre äldre än dän tijdh the se oss j.
Vår Fader var så hård och sträng emot oss alla,
At aldrig ville han oss sine Döttrar kalla;
Hölt oss i möreka rum där ingen fick oss see,
Och gaff oss aldrig loff gå vth til leka och le,
Som andra aff vårt stånd och ålder pläga göra.
Han kände oss inthet igän och gat oss inthet höra,
Vij låge i rispor små och sällan alla i hop,
Bort vräckte såsom Rijs vthkastat i en grop.
Imedlertijd en del aff våra Systrar hände,
At the oskyldigt vijs aff Elden blefve brände.
En del togh Vatnet bort, en del åts vp aff Maal,
Aff oss har lyckan blind så råkat på ett vaal.
Vij äre slupne vth och vthur fahran tagne,
Vhr förra tvång och qval fram vthi liuset dragne.
Hvar har sin ägen sång aff oss, och ingen lijk
Dän andra, som oss gaff dän, som där på var rijk.
Vår Krop består aff Ord, aff stäman är vår Ande,
Och han kan inthet dö, men blifver vthi Lande,
Antingen han i Mund häller och i stränger är,
Ändoch han intet hörs, så är han lijkväl där.
Långt bort ifrån förtal, långt bort från någon skämma,
Oskyldigt ähre ord vpfundne til vår stämma.
Icke altijd alfvar medh, icke häller altijd lek,
Gör Kärlek lust och sorg, ja både röd och blek,

Men ährlighet är ment och inga fula Tanckar;
Synd har then som aff oss sigh något okyskt samkar.
Rätt Kärlek skalckas ey, som hvar och en har sport
I sine blomstrand' åhr hvad Faar och Moor har giort,
Aff theras Kärlek äst tu kommen hijt til lefva;
Lycksam om Kärlek kan digh Fruchter aff digh lefva.
Vij gå nu föråth fram, på vägen ähre fler
Och mognare än vij, vij säyom inthet mehr.

1

Daphne ligger mig i sinnet,
  Som iag täncker på hvar stund,
  Älskar och aff Hiertans grund:
Hon är stadigt vthi minnet;
  Kan iag hännes Kärlek få,
  Lycksam iagh migh skattar då.

Män iagh måste dät än dölia
  Och förtiga mitt besvär,
  Ändoch dät så långsampt ähr,
Om iag mitt förnufft skal fölia,
  Som mig altijd säger: tijg,
  När som Kärlek drager mig.

För än Elden böriar brinna
  Lättelig han släckias kan;
  Växer och til tager han
Är han värre til at vinna;
  Kärlek är och lijka så
  Svager förn han böriar på.

Sädan är han värre dämpa,
  Vatn gör där intet til,
  Häller hvad man bruka vil,
Ingen Konst och ingen lämpa;
  Elden måste brinna vth,
  Thet blijr intet annat slut.

2

Allena iag dig begärar
  Til älska Natt och Dag,
Nog är mig om du ährar

Mig än med ditt behag;
Står näplig dig til finna
En annan bättre Vänn,
Aff hvem du skulle vinna
Mehr affection igen.

Kan iag mehr inthet låfva,
Mitt Hierta lofvar iag;
Hvad är för större gåfva
Hvar til du har behag?
Jag ringa nu mehr täncker
På andra, seer iag dig
I från dän tijd iag skäncker
Alt thet mitt ähr och mig.

Slätt ingen mig behagar
I thenna Verlden mehr,
I alla mina Dagar
Ey annorlunda skeer;
Jag älskar inga fleera,
En hafver iagh vthvalt
När hvem iagh blijr nu mehra
Til thes mitt Lijff är alt.

Där emot så vil min sköna
Mädh älskande igän
Min Kärlek väl belöna,
Har ingen bättre vän;
Förenas så vår villia,
Vij sökte både ett,
Dän inthet kan åthskillia
Hvad liufft är heller lett.

3

Hvij skulle någon Kärlek tvinga
Sigh i dätta stackars Bröst?

Medh sigh intet annat bringa
  Än som Eld föruthan tröst?
Brunne dän för hvem iagh brinner,
  Blefve snart min klagan all;
När iagh ingen Kärlek finner
  Hvij är dät iagh älska skal?

Ditt håpp som ännu alt varar
  Råder altijd hålla fort,
Män lijkväl du visligt sparar
  Bruka thet på annan ort.
Där som du tilförne bodde
  Skal dig lyckas ditt begär,
Där skal du få, om du trodde,
  Dän som dig vil hafva kär.

Dän skal vthan tvång och gärna
  I ditt Hierta tagas in,
Dän som iagh digh ville ärna,
  Okänd reda är hon din.
Och den Lågan han skal räckia,
  Och förr intet brinna vth
En som dän iagh vil vpväckia
  Får hos henne sitt beslut.

4

Ehuru stor dän sorgen var
  Som fordom iagh för Kärlek bar,
  Ledh iagh doch honom gärna
För däns skuld som iagh hade kär,
  Och hölt så före at mit begär
  Var migh aff Himmelen ärna'.

Vthi min sorg var glädien min,
  Jagh sörgde och i samma sin
  Var iagh glad och bedröfvad,

Olycksam at iagh fången bleff,
Men lycksam at Carillis dreff
Dät spelet Kärlek öfva.

Mitt i min nöd sågh iagh vppå
Dän frögden som iagh skulle få,
Hvar om migh hopp var gifvit.
När iagh där inthet tvifla om
Dän täckelig migh förekom
Som hade til Kiärlek drifvit.

Behageligt var alt iagh såg
Hoos dän som migh i Hiertat låg;
Och täckt alt hvad dhe giorde,
Aff hännes tal bleff iagh straxt kär;
At inthet liufligare är
Jagh nu väl säya torde.

Thet söta löyet frögdar migh,
Som hänne gör så däyelig
Mädh hvijta Marmors Tänder
Inom dän rosenröda Mund,
Små kyssars liufligaste Grund,
Som Kärlekz lågan tänder.

5

Ähr dät ärna'
Gör iagh gärna
Hvad iagh seer min lycka vil,
At iagh ährar
Och begärar
Dän migh Kärlek drager til.

Dy omsijder
Tijden lijder
Mädan iagh än eensam är;
Länge vällia

Är sigh qvällia;
En vill iagh nu hafva kär.

Dän iagh tänckte
Amor skänckte
Åth migh inthet gifven bleff.
En migh körde,
En förstörde
Alt hvad iagh i saken dreff.

Hännes alla
Dygder falla
Migh för svårt at räckna åp,
Och medh rätta
Slutar dätta:
Hon var sielfva Dygdens kråp.

Mehra ähra
Var begära
Dän som och begärte migh;
När iagh sporde,
Hvad iagh giorde,
Thet vptog hon täckelig.

Migh betoge
Åth sigh droge
Hännes sköne ögons sken,
Hvilkas lijke
Finnas icke
Vthan hoos allena een.

6

Nu länge nog bedröfvad
Aff dänna Flamans vee,
Har iagh alt här til töfvat
Och inthet låtit see,
Som iagh til förne giorde
Medh dänna sången min,

Hvad för en Eld iagh sporde
  Migh komma i Hiärtat in.

Nu måste iagh beskrifva
  Dhe nys anlände skått,
Som til ny sårg migh drifva,
  Dän iagh har nyligt fått.
Min Pänna migh hugsvalar,
  Är inthet annat håp,
At iagh mäd hänne talar
  Som Hiärtat tänder åp.

Jagh säger dät för hänne
  Som ingen annan vet,
Om iagh ey må bekänna
  Dät nye mitt förtret.
Förtret må iagh dät kalla,
  Skal iagh nu älska dän
Dän hvem migh svårt skal falla
  At kunna vptända än.

Hon älskar nu, män häller
  Hade hon sin Dåcka kiär
Så snart hon seer dät gäller
  At höra mitt begär.
Dät är lätt en behaga,
  Män svårt få älska rätt;
Svårt frucht aff Kärlek taga,
  Män vänskap göres lätt.

7

I vackra Nympher mijna,
  Som medh Ehr vpsyn blijd
Alt dätt migh giorde pijna
  Vthi min vngdoms tijd

Nu kunnen liufligt vända
  Vthi en säker frögd,

Att sorgen har god ända
  Och iagh blijr bätre nögd,

Förr fruchtad' iagh bekänna
  Hvad brånad som iagh bar,
En vällust är migh dänna
  Som för en plåga var.

Dy iagh mehr inthet väyer
  Ehr altijd vara näst,
Min Kärlek fritt vthsäyer
  Som iagh dän känner bäst.

Nog har iagh kunnat spana
  Vth edert skrymterij,
At dät är edher vana
  Til villia lefva frij,

Så frij at kunna våga
  Dän samma låta gå
Som för eder stor plåga
  Aff Kärlek måst vthstå;

Ja! fast i dän betagen,
  O hvad högmodigt sin,
I honom lijkväl dragen
  I största tviflan in.

Dän som i gören åhra
  I älsken lijtet nog,
Och däm Ehr åhre kära
  I låtz ey komma ihog.

8

Ach! at doch dät som liufligast är
  Skal bitterhet medh sigh hafva,
Och lijkavist hafvas allestädz kär
  Dät som kan lifvet förtaga.

Skulle vij Kärlek hafva ännu,
  At han måtte ey vara blinner!
Hvad gagnar han oss til sökia en Brud?
  Dän blinda vet ey huem han finner!

Män iagh hafver fått dät söta förgifft,
  Jagh trodde thet ey skulle skada;
Ach! kunne iag doch mäd dänna min Skrifft
  Dän plåga för hänne beklaga.

Jagh måtte kan hända vinna dän Nåd
  At hon migh i tiänsten vptager,
Heller och at hon aff välbetänckt Råd
  Migh släpper och inthet bedrager.

Hon håller migh, män iagh vet icke hvij
  Jagh kan icke tänckia på andra,
Dät är inthet annat än skrymterij,
  Dät vore nu tijd til at vandra.

9

Så går dät i Världen til,
  Så är gammal seder,
Dän som något hafva vil
  Han och där om beder.

Händer dät och offta så,
  Mången dät begärer
Som han aldrig mehr kan få,
  Ehvem han tå ährar.

Hugen offta större är
  Til dät som mäst nekas,
Och ett trägnare begär
  Til dät ey kan bevekas.

Ja dät är så vist och sant,
  Pröfvar iagh och sannar

Sän migh Kärlek öfvervant
  Bättre än en annar.

Hvarföre begärar iagh,
  Kan iagh låtat blifva?
Står thet doch i mitt behag
  Siälff at migh thet gifva?

Kan iagh icke säya migh:
  Älska inthet mehra!
Hon kan inthet binda digh,
  Finnas icke flera?

Hon är vng och frisk, ja skön,
  Och så andra finnas;
Hvad behöfves bruka bön?
  The och elliest vinnas.

Kan iagh icke säya så:
  Jagh vil om du ville;
Om du icke ville då,
  Hvar och en sitt gille.

Inthet vet iagh hvad dät är
  Som migh hembligt drager,
Är dät löyeligit besvär
  Som så stilla gnager?

Sörier iagh och leer där åth
  Och vänder inthet åther,
När som inthet gagnar gråt
  Hvij är dät iagh gråter?

Thet är iagh, svarade migh
  En liten Gåsse blinder
För ögonen hade bundit sigh,
  Jagh är dän digh binder.

På Ryggen bar han koger full
  Medh små och hvassa pijlar,

Såmma aff Bly och såmma aff Gull,
Och aldrig han sigh hvilar.

10

Är du intet än bevägen
Från dät hindret är vhr vägen,
Som vår Kärlek stod emot?
Tror du någon än skal blifva
Som kan något hinder gifva
Effter dätta Dödzens hot?

Näy! vij hafva öfver vunnit
Alt hvad sigh mot oss har funnit,
Glädie nalckas nu hvar Dagh.
Kärlek som än mehr förtiänar
Dänna löhnen migh förlänar:
Älskas effter mitt behag.

I dän andra Värden finner,
Så snart han dijt vpåth hinner,
Dän som han kär hafva må.
Män vij älske här hvar andra,
Ingen kan dät mehr förandra,
Ingen ände blijr där på.

Om här större vällust funnes,
Ibland all dän som oss vnnes,
Kunde du digh ångra än;
Ty vår Kärlek kan du niuta,
De framledna så förskiuta,
Lefver doch din bästa vän.

11

Huru skall iagh kunna tro
At min Amadon har mig kär,
När han seer all min oro

Hvar medh iagh än plågad är,
Seer migh sårgse och bedröfva',
Kan min Kärlek inthe pröfva.

Elden är äy vthan rök,
Eller Kärlek vthan vee;
Din amant du så försöök,
Kan du honom sårgse see,
Män när han sig lustig ställer
Kärlek hans äy myckit qvällier.

Fruchtar iagh han inthet veet
Dätt han siälff orsaken är
Til min ånger och förtreet,
Tro iagh har en annan kär,
Eller kanskee han och täncker
At migh annan Siukdom kräncker.

Blekhet och en ängslan stoor
Kärlekz siukdom föregå;
Vest du ey hvar Kärlek boor?
Honom du där sökia må
Seer du gråt och suckar vara,
Och doch ingen annan fara.

Jagh är honom intet lijk,
Dy iagh är aff främmand' börd,
Intet är iagh eller rijk,
Kanske är iagh och förförd,
Har iagh litet tror han mindre
Många Kärlek vår nu hindra.

Dän som älskar fruchtar alt
Och mäst dät han borde minst;
Sådan du ey hafva skalt
Hon är digh til föga vinst,
När som hälst digh en behagar
Lilla Guden alt annat lagar.

Straxt din Amadon skutin bler
Håller han tigh vacker nogh,
Ingen skönare han seer,
Kommer ingen ann' ihogh,
Straxt han håller digh nog rijker,
Ingen vthi Härkomst lijker.

Män ach! huru kan dät skee
At han skulle älska migh?
Sällan får iagh honom see,
Andra ser han dageligh,
Dän mädh Dygder är begåfvad
Blifver vthaff alla lofvad.

Dät skeer hvadh som ärnat är,
Hvad som Amor vil går fort,
Lustigt blifver ditt besvär
Och dän sårg du digh har giort;
Är han ärnad inga andra
Kan han intet långt vandra.

12

På digh täncker iagh alla Dagar,
Natten hafver iagh ingen roo;
Män du ville dät aldrigh troo
At du migh alena behagar,
Tror iagh hafver en annan kär
Och at iagh digh sidst bedrager,
Tror iagh hafver en annan kär
Och at iag nu bundin är.

Om du viste all min pijna,
All min ängzlan och besvär,
Såge du Sorgen som iagh bär,
Om du såge tanckar mina
Snart skulle du digh vända om
Ifrån de mång' Suckar dijna,

Snart skulle du digh vända om,
  Säya: min Rosidon kom!

Amor skulle oss betala
  Vårt bekymmer och förtret
Mädh som största liufligbet,
  Och oss både så hugsvala
At vij finge sän hvar Dagh
  Säkert mädh hvar annan tala,
At vij finge sän hvar Dagh
  Lefva effter vårt behag.

Altså tvifla inthet mehra!
  Hvad försäkring fodras än?
Du har vthvalt digh en vän,
  Du behöfver inga flera;
Villia vij dän glädie see
  Som skal både contentera,
Villia vij dän glädie see
  Så låt dät doch nu snart skee.

13

Hvij skal iagh så långa tijder
  Vara från digh Phillis min,
Om du effter migh äy bijdar
  Och så byter om ditt sin?
Hvad kan båta borta vara
  Är iagh i dän fahra?

Hvad mehr kunde iagh begära
  Än iagh finge doch en gång
Dät migh Kärlek vil beskära,
  Lön för mina suckar mång'?
Hvad kan båta borta vara
  Är iagh i dän fara?

Tvärt emot om mig då hände
  At iagh skulle't icke få,
Dänna Eld migh vist vpbrände
  Som iagh för digh hafva må.
Hvad kan båta bårta vara
  Är iagh i dän fahra?

Thet är tijd at iagh migh vänder
  Til dän så kiärkomne ort,
Och at iagh omsijder länder
  Dijt som iagh har längtat stort.
Hvad kan båta bårta vara
  Är iagh i dän fahra?

14

Dät är nu tijd at iagh vptäcker min Kärlekz brand
Ändoch iagh vet än inthet huru migh går i hand;
Män har Dorinde, som iagh hörer, än ingen kär
Kan dät väl hända min' förhåpning lyksam är.

Åhr hon så skön och vthaff alla så högt berömd
Och för sin Dygd och vackra seder så värdig dömd,
Så må thet skee at hon och nu snart rätt älska kan,
Doch är hon värd hon mig och vinner såm många van.

Män om hon veet än inthet aff rätt Kärlekz vee,
Huru skal iagh då hännes sinn och vilia see?
Om Kärlek är alena thet mästa som Kärlek gör,
Hvad vänter iagh om iagh then inthet omtala tör?

Medh tijden mognas alt hvad växer aff Jordens frucht,
Aff gröna Stiälkar blifva Blomor medh härlig lucht;
Så är en späd och Barnslig Kärlek i förstone svagh,
Män sigh ökar aff annars heta Dagh ifrån Dagh.

15

Hvad och huru skal iagh siunga
  Mädan vij så skillias åth?

Orsak har iagh mehr til gråt,
Och iagh finner at min Tunga
Har äy heller annan röst,
När iagh siälff ähr vthan tröst.

Eller kunde iagh migh trösta
Medh dät at iagh ropar dig,
Mädan ingen hörer mig?
Om migh någon då förlöste
Hade iagh vijst stort behag
Til at siunga Nat och Dagh.

Har iagh alla mina Dagar
Gifvit migh min Daphne kär,
Liufligt ähr migh dätt besvär;
Vet min Kärlek sidst så lagar
At iagh doch får lön en gång,
Kanske effter tijden lång.

Här har iagh medh suckar många,
Vnder Trän i Skogen sval
Vthi dänna gröna dal,
Klagat at iagh såm en Fånge
Så långt ifrån hänne var;
Ingen gaff migh något svar.

När migh ingen annan svarar
Svarar Echo til min sång,
Män migh giorde åffta bång
När hon tycktes vppänbara
Hvad hon hade i sitt sin,
Dän som giorde sårgen min.

När iagh sågh at tanckar mina
Kunde inthet hiälpa meer,
Och at iagh än finge fleer
Ända' iagh äy siälff min pina,
Tänckte iagh dät är förtreet
Min Vän här aff intet veet.

Genom hvem skal hon få veta,
  Hvem är dän dät säya kan?
  Migh håller hon äy för san,
Dät finge aldrig annat heta,
  När iagh siälff bekänna skal,
  Än dhet vore skämtan all.

Ser iagh på de andre alla,
  Ingen ibland dem iagh veet
  Hvilken iagh min hemblighet
Kunde säkerligh befalla,
  Älliest föga tiänligt är,
  Andra säya mitt begär.

Hvad tröst kan iagh doch begära,
  Om iagh siälff äy säya må,
  Och törs ingen lijta på?
Skal migh dänna Eld förtära,
  Som migh plågar Åhr från Åhr,
  Som gör tijden migh så svår?

16

Jagh tror väl dät du migh sade,
  Har dätt och aff andra hört,
  Rychtet var kring Staden fört
För än du dätt kungjordt hade,
  Nämblig hon är ey beskärd
  Dän som iagh var mera värd.

Så veet at migh inthet rörer
  Dät som iagh äy hindra kan;
  Alt hvad ödet tecknar an
Och i sitt Register förer
  Måste skee och måste fort,
  Vare litet eller stort.

Där på iagh mitt håp då bygde,
  Om dhet är så hans behag

Ingen mer begärer iagh;
Tijden migh i Trona trygde,
Längtan giorde migh dät vee,
Viste äy hvad kunde skee.

Nu väl veet iagh dhet för vissa!
Ingen sårgh mer väntan gör
Effter dänne Dagh som för,
Har dät äj behoff at gissa
Til hvem han hälst vänder sigh,
Effter han äy älskar migh.

Lijkväl iagh hans Dygd berömmer,
Ähror alt ehvad hans ähr,
Lijkväl har iagh honom kär,
Lijkväl aldrig mehr förglömmer
Huru stor dän Kärlek var
Som iagh förr til honom bar.

Aldrig kan iagh annat tänckia,
Aldrig kan iagh annat troo
Än at Venus skal migh roo
Och snart hvila igän skänckia,
När dhen migh fråntagen är
Som iagh hafver hafft så kär.

Huru länge kan dät dröya,
Huru länge skal iagh såå
Vthi qval och ängslan ståå,
At migh inthet kan åthnöya,
Mädan iagh äy stadigt är
Hoos dänna min Hiärtans kär?

Ingen lust föruthan henne
Finner iagh i värden mehr,
At så framt dät icke skeer
Dät iagh får migh straxt bekänna;
Älskar iagh då Thursis min,
Lembnar Cloris vännen sin.

17

När tijden synes blifva migh lång
Mitt lustige spel och liuflige sång
  Fördrifver sårger och qvida,
Och såledz gläder iagh både the
Migh höra, så väl och de som migh see,
  Vil iagh vppå Strängarna gnida.

Dät finnes ingen så ädel rubin
Som lijknar en dråpe aff dätta Vijn,
  Däm iagh vppå Naglarna sätter,
Så röd och så skön så söt i min mund;
En siuk där aff bleffve snart frisk och sund,
  Han dricke här aff så blifver han bätter.

Anskådar nu iagh dänne Käraste skatt
Så önskar iag straxt min Jungfru god natt,
  Dän iagh och äger alena;
Behagar hon ingen mehra än migh
Skal hon ingen kärare finna åth sigh,
  Så länge iagh äger den ena.

18

HYLAS och CYDALYS.

H. Hvi rånar du
  Så myckit nu,
    Ehvad iag seer dig göra?
C. At blifva röd
  För heta glöd
    Åhr inthet nytt at höra.

  Eeld som du veet
  Åhr altijdh heet,
    Och dän dätt Hiärta bränner
  In til migh går,
  At iagh och får
    En brånad som iagh känner.

H. Åhr dät så stort
At du har sport
Migh snart i från digh sändas?
Fruchtar du äj
Min Kärlek där medh ändas?

C. Dät kunde skee
Min käraste;
Hvar är nu tro på Jorden?
Äy vore iagh
Dän första i Dagh
Såm så är glömder vorden.

H. Näy ingen ting
Om Värden kringh
Förmår migh där til drifva,
At iag min Vän
Älskade igän
Mehr skulle öfvergifva.

C. Om iagh äy må
Där tvifla på
Vill iagh nu dät begära:
Tänk Hylas min
Att Trohet din
Är digh til en stor ähra.

H. Alenast är,
Min Hiärtans kär,
Din Kärlek som migh drager;
Migh äj förglöm,
Alt mitt beröm
Är at iagh digh behagar.

19

Om iagh inthet kan beveka
Fillis at hon älskar migh,
När hon seer the kinder bleka

Och min hy förandra sigh,
Cloris må då vara värd
Huad Fillis äj var beskärd.

Nogh har migh dän Eld besvärat,
Nogh har han nu länge bränt,
Andra må iagh frit begära;
När iagh en så länge har tiänt,
När en inthet vill som iagh,
Fölier då hvar sitt behag.

Hvem skulle icke älska häller
Dän som älskar sigh igän,
Än som dän sigh omilt ställer
Emot en så trogen vän;
Kärlekz värde Kärlek är,
Vil du älskas: haff en kär.

Cloris söker migh alena,
Hänne vil iagh hafva kär;
Eller hvem kan dätt förmena,
När vår Kärlek sådan är?
Hänne til min sidsta stundh
Älskar iagh aff Hiärtans grund.

20

All min Kärlek ähr försvunnin,
Åter är iagh vorden frij,
Storgod Venus öfvervunnin
Medh sin macht och tyrannij;
Genom andra Gudars krafft
Ähr och hännes sån nidlagder,
Bågan i hans ägen hand
Bran vp aff min Kärlekz brand.

Hvad är dät migh mehr kan drifva
Til at sökia gunst hoos dig?
Skulle iagh äy öfvergifva

Dän som så förgäter migh?
Skulle iagh äy älska dän
Som migh söker och migh ährar?
Skulle iagh begära än
En så trög kalsinad vän?

Näy min Fillis, om du menar
At iagh kunde ingen mer
Älska vthan digh alena,
Du fast digh bedragen seer!
Ingen Kärlek är så stor
At han skulle längre vara
Hoos migh, om du dätta tror,
Än han lijka hoos digh bor.

Ett gott råd vil iagh digh gifva,
Håppas du dät tager an:
Vil du nånsin älskad blifva,
Älska du och siälff en an;
Ingen lust i Värden ähr
Som rätt liknas kan vidh dänna,
At Två ha hvar annan kiär
Inthet vackrare ähr här.

21

Så kan hända at iagh finner
Lijkväl en gångh på min högd,
Medh migh vthi största frögd,
Dän för hvem mitt Hiärta brinner,
Så kan hända, dy hvem veet,
Sådant vnder ähr för skedt.

Åhr tilförne dät som tycktes
Mehra olijkt likväl hänt,
Dät man aldrigh hade vänt;
Åffta de som mer förtrycktes
Blefve lijkväl ährad' meer,
Sälsampt lyckas Spel man seer.

Nu är åther Livs vprunnit
  Mitt i tiåcka Måln och Sky,
  Mörckret måste vndan fly
När dätt är aff Solen vunnit;
  Ingen Natt följde icke Dagh,
  Så är aldra äldsta lagh.

22

Villen i ehr dät inbilla
  At iagh hafver eder kär,
  Eder ägen skuld dät ähr,
Thirsis, om i fahren villa.

Dy aff intet kan dät dömmas
  At iagh en skulle älska mehr,
  Än de andra som iagh seer
Och i bland oss nu berömas.

Däm gör iagh alt lijka ähra
  Aff en vanligh höflighet,
  Ingen doch i synnerhet,
Alla ära lijka kära.

Män ach! hvad ähr dätt iagh talar?
  Andra tanckar iagh straxt får
  Så snart Thirsis ifrån migh går,
Hvem är då som migh hugsvalar?

Jagh må häller migh bekänna
  Och nu ropen in igän;
  Hvij skall iagh låta dölia't än,
Och så både två oss bränna?

23

När iagh Amarillis kära
  Vill begära
At hon kommer tröstar migh,

Medh sin ord hon migh hugsvalar
  Och tiltalar
I all tijd behagelig.

Dy däns Hiärta är vist Stenar
  Som iagh menar,
Dän som ingen Kärlek har,
Dän som flyr för dän sigh ährer,
  Aldrigh kärer,
Aldrigh nånsin skutin var.

Hon är inthet så oblijder
  At hon lijder
Dät iagh fåfängt älska skal,
Och för hännes skuld så vara
  Vthi fahra,
Komma och där medh på fall.

Hänne måste iagh då ähra
  Och hembära
Tack och heder vthan mått,
Hänne för all andra prijsa,
  Tiänst bevijsa,
Hänne vill iagh göra gått.

24

Så går dät ännu til:
Dän mehr får mehra vill;
  Medh Kärlek ähr och så:
  Mehra önska och myckit få;
Hvem är man ser förnögd
Medh söta Kärlekz frögd?

Man mister ögon sin
Veet lell aff Kärlekz pijn,
  Man mister mål och röst
  Har Kärlek i sitt bröst,

Dän ähr som inthet hör
Aff Kärlekz sårger dör.

En gammal är och grå
Til Kärlek har åtrå,
  Dän som har mycket fått
  Säger dät är så gått
At han måste hafva mehr
För än han lägges nehr.

25

Ehvarest iagh hälst vara må
  I Värden, ingen mehra
Skal migh här effter plåga så
  Och migh mehr så fixera.
Ach huru blind min Kärlek var,
  Väl är dät han bleff äy vppenbar!

Jagh är min' boyor vorden frij,
  Mitt fängelse förluppin,
De band som iagh lågh bundin i
  Är iag nu vndan sluppin.
Ach huru blind min Kärlek var,
  Väl är thet han bleff äy vppenbar!

Tråtz Kärlek och Cupidos macht,
  Tråtz eder Mor Gudinna,
Dy Pallas har ehr nederlagt
  Dän i förmente vinna.
Ach huru blind min Kärlek var,
  Väl är thet han bleff äy vppenbar!

Män ach! hvad känner iagh för skått,
  Hvad kommer migh i sinne,
Hvad hafver iagh i Hiärtat fått,
  Hvad gör där Fillis inne?
Ach huru blind min Kärlek var,
  Män ach! hvi är han ännu qvar?

26

Hvad andra plägar draga
  Til hafva någon kär
Kan inthet iagh behaga,
  Ehvad dät då hälst är.

Ty myckit Godz och Gårdar
  Och myckit Silfver, Guld
Jagh alt så litet vårdar,
  Ähr där för ingen huld.

Jagh seer äj effter andra
  Som hållas vara skön,
Äj kunde migh förandra
  Än siälfva skönhetz bön.

Hon är migh alt allena,
  Hög, godh, vijs, skön och rijk,
Jagh finner dänna ena
  Bland tusend ingen lijk.

En fattig är nog rijker
  För dän som hänne har kär,
Och ingen skönhet lijker
  Medh dän som älskad ähr.

Dy Kärlek öfverhölier
  Ehvad där fins för fel,
Eller och en del så dölier
  At dän äj synes hel.

Doch kan ey Kärlek mehra
  Förhindra så mitt sin,
Jagh skulle falskt verdera
  För hans skuld Pijgan min.

27

Om Kärlek kunde vägas och mätas medh vist mått,
Så vet iagh väl du hafver så mycken Kärlek fått

At iagh har punden flera än andra hafva lod;
Min del iagh fick på byte, han var i sanning god.

Först böriade iagh älska i mine spädc åhr,
Var sädan aldrigh ledig för dänna syslan svår,
Jagh byter intet åffta, män älskar altijd en,
Och när iagh dänna mister är Amor inthet seen

At föra migh i sinne en annan i ställe igän,
Dät har han länge brukat och brukar hvar Dag än;
Dy säger iagh: til älska så är iagh stadig nog,
Män ont åhr dät at taga ett Trä för en hel Skog.

28

När min aldra bäste vän
Sylvia kommer igän,
Som iagh länge har bijda',
Glädie iagh då igän får,
All min ängzlan då bårtgår
Som iagh måste lijda.

Solen hade mist sitt sken
Och giort Folcken mycket men
Böriar åther skijna.
Gifver däm ett bättre modh
Och vpfriskar hug och blodh
Medh dhe strimmor sina.

Natten måste vndan fly
Medh sin mörka måln och sky,
Dagen hänne drijfver,
Inga stårmar höras mehr,
Slagrängn man äj eller seer,
Solen när oss blifver.

Rättså vederqvecker migh
När Sylvia mildelig
Sina ögon klara
Hijt åth vänder medh sin glans,

Hvar medh ingen skönhet fans
  Kunna liknad vara.

The fördrijfva alt mitt vee,
Frögda alt dät som dhe see,
  Göra gladt mitt sinne
At mehr ingen fruchtans köld,
Som har länge legat döld,
  Blifver qvar där inne.

29

Om dät vore så min villia
At din Kärlek från migh skillia
  Hade iagh ey älskat dig;
Hyllaron vill du än fråga
Hvem iagh vil som digh skal äga?
  Du alen behagar migh.

Länge har iagh digh begära'
Cydalis min enda kära,
  Länge har iagh väntat svar.
Du doch fåfängt tijger stilla,
Män nu säj mig om du ville
  At vij både blifva ett par.

Kärlek alle ting omvänder,
Så är dät migh gådt i Händer;
  Jagh är vorden annan Man,
Kastat svärdet från min sijda,
Cydalis vill annors strijda,
  Mars han flydde Venus nam.

Om iagh någon Kärlek hade
Som iagh vppå Hiärtat lade
  Måtte han då dölias än;
Först må du digh vppenbara,
Sädan kan iagh bättre svara:
  Hvad vill iagh medh annan vän.

30

Om du skönaste Caliste
All min troo och Kärlek viste
  Älskade du migh igän,
Män för någon hembligh fara
Må iagh intet vppenbara
  At iagh är din trogne vän.

Mädan dät så åffta händer
At ens råd och stålta Fränder
  Sättia sigh mot hvad man vill,
Kunde de och dätt ogilla
Dät du siälff doch gärna ville;
  Ach ge intet låff där till!

Håller iagh då dätt för bätter
At du digh äj mot dem sätter
  Och aff Kärlek intet veet;
Hålla de doch dät för ringa
Fast än iagh digh kunde bringa
  In til någon Kärligheet.

Män hvad kan iagh än besluta
Och migh sielfver så vthskiuta
  För iagh har din mening sport;
Fast du några än försakar
Du omsijder en bejakar,
  Hvem vet hvem blijr värdigh giord.

Mänge kunna aff Kärlek brinna,
En allena kan digh vinna,
  Dät är mycket lyckans spel;
Om iagh digh lijkväl beveker,
Hvad kan skada Slächten neker?
  Kärlek vår blijr lijka hel!

31

Hvem är dän iagh skulle mer
  Än min Alidor behaga?

Ibland alle däm iagh ser
  Vthaff Kärlek sigh beklaga,
Ingen seer iagh såsom hon
  Söka hälst hvad iagh begärar,
  Ingen eller migh mehr ährar,
Ingen migh mehr älska kan.

Hvad är dät dhe påcka på
  Sina månge fränder höga,
Sina många Godz och så,
  De migh doch förnöja föga;
Ringa voro då min gunst
  Om hon där medh kiöpas kunde,
  Om migh något annat bunde
Vthan en rätt Kärlekz brunst.

Inthet älskar iagh dän dygd
  Som ens förra fäder hade,
Män dän samma til en blygd
  Om han intet där til lade;
Dät är alt en fåfängh tingh!
  En rätt Kärlek må man mehra
  Än alt annat här värdera
Hvad man finner Värden kring.

32

Mädan iagh dän käre väns behagh
  Så långan tijdh
  Och stadeligh
Hafver nu sökt fast både Natt och Dagh,
Täncker hon där inthet myckit på,
  Och inthet tror
  Hvad ängslan stoor
Jagh vthi vara må,
  Och hvad för Eld vthi mitt Hiärta boor.

Män iagh veet han leer där åffta åth
  Och säger migh:

Hvad hielper digh
En sådan sårgh och sådan fåfängh gråt?
Dy du kan nogh finna digh en Vän
Som skulle digh
Så hierteligh
Som du siälff älska igän;
Hvij kan du då inthet förgäta migh?

Näy dätt är inthet vthi min macht
At kunna så
Ifrån digh gå
Och glömma bårt hvad migh en gångh är sagt.
Dät är nogh at ingen här aff veet,
På dätt at du,
Sköne Jungfrv,
Icke skal medh förtreet
See dän du kan inthet behaga ännu.

33

Nu är alt stilla, tyst och alt Folck såfver här,
Til sin ro Solen och nyligh nidgången åhr,
At på en liten stund Stiernorna måge skijna,
Och Månan låta see i skuggan strimmor sina.

Nu är alt lungt och svalt, du täcke Affton stund!
Du sköne Åhrsens tijdh, du vackre gröne Lund!
Så gärna går iagh hijt på dänna tijd alena,
Dät ingen vthaff vet och ingen skulle mena.

O Kärlek! hvad är dät du drijfver migh alt till?
Jagh går och inthet veet hvart du migh hafva vill,
Dy dätt är inthet mehr hvad som iagh siälff må villa;
Ach at iagh kunde doch en gångh vhr dänna villa!

Echo? migh svarar du? är du som talar där? *åhr.*
Är du som säger mig at iagh så illa är? *åhr.*
Nu väl, så säg mig mer hvad migh skal ske och hända?
Om iag min Kärlek skal i från Sylvia vända? *vända.*

Ja vända är gått råd, om iagh så vända kan
Och om iagh kunde straxt migh vända til en an.
  Hvem annan? ingen ähr som migh kan så förnöya,
  Och alt mitt Hiärta och hug til älska mehra böya.

Hvem annan? Näj dät här är inthet mig så lätt! *lätt.*
Så veet du mer än iag, men dät vore inthet rätt *rätt.*
  At lemna Sylvia, mitt sinne så förandra
  Från dän som har mig kär och älskar inga andra, *andra.*

Hvad? är dät andra? nog? män tig nu, Echo, tigh! *tijg.*
Jagh önskar inthet mehr härom skal säyas migh.
  Du olycksamma Dagh! med rätt iag må förbannan,
  Då mig sägz Sylvia skal hafva kiär en annan. *annan.*

Ach at iagh sluppe en gång, Kärlek, ditt tyranij!
Hvem hiälper migh där til at iagh må vara frij?
  Näy Echo! iagh förmår slätt inthet, heller ringa.
  Om icke andra migh vhr dänna plågan bringa. *bringa.*

Hvad skal iagh göra då? har hon en annan vän? *vän.*
Så har hon nog aff en, män skal iag vänta än? *än.*
  Män hvem? Carite? säy! iagh tror om du vill säya.
  För andras Kärlek skal iagh migh då achta och väya? *väya.*

34

När iagh vppå dän Tijden täncker
  At iagh Silvias fånge var,
Diupt i förtviflan vidh nidsäncker
  Dän gamble Kärlek än är qvar,
Hvarföre må iagh inthet finna
  Til någon annan mehr behag?
Hälst mädan iagh väl kan besinna
  At dätta håp ey tager lagh.

Amor, som migh begynna lärde,
  Lär migh och en gång vända igän,
Och när du inthet dän beskärde

Så giff migh doch en annan vän!
Vthsläck dän gamble Eld medh alla,
Vptänd' en ny är digh så täckt,
Dy ingen kan migh i hugen falla
Ähr äj dän förra heel vthsläckt.

Dätt är nu nog och alt förlänge
At hafva effter hänne vänt,
Gudh låte dät mehr icke trängia
At lefva än til hänne vptändt.
Hvad skulle migh Sylvia qvälia?
Hon hörer snart en annan til;
Hvarföre får iagh icke välia
En annan dän migh älska vill.

35

Ähr frijheet allestädes godh
Och som iagh höör i Kärlek aldra bäst,
Vill iagh aff väl bepröfvat modh
Här lämna dän iagh hafver älskat mäst;
Nogh ähr dätt sant hon var migh kär,
Män inthet at hon ännu ähr.

The måste alle, såsom iagh,
Lijkväl en gång misshaga stadigheet,
Och kan snart komma i behagh
Dät som them var til förne mäst förtret;
De tänckia altijdh få igän
Så godh om de få icke bättre vän.

Hvi skulle iagh behaga mehr
Clorinde? när hon inthet föllier migh,
Än Fillis dän iagh altijdh seer
För mitt behagh så högt besvära sigh;
Män kunde iagh få hänne igän
Så finge iagh kanske en bätre vän.

36

Dän vil Amor vist fördärfva
  Som han låther hafva kär
  En aff hvem så mödsampt är
Kunna någon gunst förvärfva.

Ty dän Elden som han tänder
  Släcker ingen när han vil,
  Dätt hör samma Guden til
Släckia'n, dän som honom sänder.

Vij vete inthet hvad vij göra
  När vij älske i medler tijdh,
  Guden säger altijdh: lijdh!
Honom gite vij äj höra.

Hans råd vill du inthet achta,
  Dit rådh duger ingen tingh,
  Din hug löper Världen kring,
Menar digh för Kärlek vachta.

Såsom skuggan han digh föllier,
  Älska hvem du älska vill;
  Dän han har digh ärnat til
Blifver din, fast han dät dölier.

37

Lät migh doch finna,
Sköne Gudinna,
  Din gunst emot migh,
Dy tröster inga
Migh andra bringa;
  Är icke iagh olyckeligh?

Digh rättligh kalla
Amanter alla
  En Moder blijdh;

De skutne äre
Aff din Son käre
  Dem hielper du i rättan tijdh.

Orätt han lagar!
Skal iagh behaga
  Och älska dän
Som inthet känner
Dän Eld migh bränner,
  Och inthet älska veet igän?

Til Siukdom dänna,
Vil iagh bekänna,
  Finnes ingen bot,
Dätt iagh kan mena,
Vthan allena
  Du som migh friar för dätt hoot.

Hvad är du klagar?
Hvad föredrager
  Du för ett tal?
En Jungfrv finnes
Som äj kan vinnas
  Medh tine sucker och medh dit qval?

Du min Son lilla
Är du nu stilla?
  Tag Bogan hijt!
Du ännu hvilar,
Äre inga pijlar?
  Gör du digh nu mehr ingen flijt?

Så låt mig veta
Hvad hon skal heta
  Och hvar hon är,
Nogh vill iagh laga
Han skal inthet klaga
  At Jungfrun hans är icke kär.

Lycksamma tijder!
Nu är migh blijder
  Min lycka igän,
Villia the låfva
Migh sådan gåfva,
  Min enda aldra bäste vän.

Gudinnan ährer
Jagh som begärer
  Thet mildeligh,
Som migh dät gifver,
Därföre blifver
  Jagh hennes träl evinnerligh.

Jag vil förfara
Om värcket svarar
  Lilla Gudens ord,
Vill migh bekänna
Och går til hänne,
  Där medh så är min lycka giord.

38

Oviss hvad min lycka blifver
  Tröstar migh ett litet håp,
  Fruchtan väcker i migh åp
Bäfvan som til misströst drifver.
  Reda kommer när til Land
Mitt Skepp stilla lygn omvänder,
  At iagh, om sigh stårm vptänder,
  Rädes mån tin Hampna Strand.

Var medh ringa blåst til göra,
  Vädret som migh dreff så när
  Hade ju följt mitt begär,
Kunde migh i Hampnen föra.
  Ach hvad för en motgång stoor
Dän min lycka i hand är gifven,

Aff hvem hon skal sees beskrifven
Inthet ännu tijd nog troor?

Hvad må väntan dän betyda?
Sluta Gudarna doch snart
Fast dät är än deras art,
Villia ingens trängtan lijda,
Aff frij villia och minst tänckt
Dän nåd ärnad är förläna
Däm som ingen ting förtiäna,
När de hafva oss alting skänckt.

Min Siäl! ännu tåligt bijda,
Din Gudinna i vördningh hålt,
Dy din tviflan har dät vålt;
Låter hon digh något lijda,
Sidst du lijkväl håppas skalt
Du aff henne lycksam blifver;
Medh dän ähran hon digh gifver
Gifver hon digh annat alt.

39

O sköne tijdh, som ähr så kort
Och kommer först rät som du drager bårt,
Du glade vår, du Åhretz vngdoms tijd
Och mårgon blijd,
Om du så hastigh äst
När du oss synes vara alsom bäst,
Vore bätter inthet komma
Medh alt dit Gräs och Blomma
Oss frögda mäst.

Hvij önske vij doch Vintren all
Om du så snart oss öfver gifva skal?
Hvad fåfäng ting all vår förhopning är,
Och vårt begär!
En ånger lemnas qvar

Aff alt dät som aff oss begärat var,
Då vij see til baka
Dän lust vij hafva smaka
  Som är så snar.

Så snart man seer affhugne stå
Dhe månge Gräss och månge Örther små,
Then prydnan som du hela marcken gaff
  Hon hugges aff,
Då straxt så vette vij
At Åhrsens fägring som vij leffde ij
Och dän bästa tijden
Reda ähr framliden
  Och slätt förbij.

Då går sin koos Dagh effter Dagh
Dän varme Sol, alt mehr och mehra svag
Medh strimmor sijn, så länge at man mehr
  Hänne inthet ser;
Då säger Hösten til
At han och med sin köld snart komma vil,
At the Nättren kalla
Låta Fruchten falla
  Kringh marcken vill.

Hvij lyckte ij o Foglar små
Dän lustige sångh som ij begynte på?
Hvij göre ij här effter dän så kårt,
  Och flyge bårt?
Hvij är och du så snar
Du söte Blomsters lucht tilförne var?
Visna Löfven gröna,
Falla Blomstren sköna,
  Hvadh blifver doch qvar?

Emädan alt förandrar sigh
Medh Åhrsens tijdh kan dät och hända tig
Gryseip min, förthenskulld tänk dig om

I tijdh och kom!
Lät icke än en vår
Digh andra gången fylla åtta Åhr;
Dät skal digh beveka
Medh migh villia leka
Så snart du får.

40

När iagh en gångh medh stort förtret
I min enslighet
Alena lågh
Bedröfveligt och ingen hoos migh sågh,
Tänckte iag: hvij skal iagh så mycket lijda
Och länge bijda,
Och inthet än
Jämpte migh see min aldrabäste vän?

Fåfängt är dät så vara frij,
Tijden går förbij;
Nu finner iagh
At lefva så dät tager intet lagh.
Hvarföre skulle iagh mig siälff bedröfva,
Och längre töfva,
Och inthet än
See jämpte migh min aldrabästa vän?

Ledsampt är dät at ligga så,
Bättre vara två
Som taga i famn
Och göra sigh hvarannan något gangn.
Hvarföre skal iagh draga til dät sidsta,
Och tijden mista,
Och inthet än
See jämpte migh min aldrabäste vän?

THET SVENSKA SPRÅKETZ

KLAGEMÅL,

AT THET, SOM SIGH BORDE, ICKE
ÄHRAT BLIFVER.

TRYCKT I STOCKHOLM, HOOS HENRICH KEYSER,
ÅHR 1658.

Svenskälskande:

Dän Rösten som så vijda
  Kring Skogen til mitt Boo
Har hörtz nu länge quijda
  Och spilt min bästa Roo
Har migh befalt at säya
  För eder hännes Ord,
Och intet mehra väya
  Them låta blifva spord;
Til mina Jagh tigh sänder,
  Sade han, nu tala så
Som iagh tigh bäst är känder
  Och tu tigh minner på.

Skogekär Bergbo.

Medh rätta iagh migh klagar
Vthöfver thet föracht
På mine gamble Dagar
Jagh blifver vthi bracht,
Jagh som hölts förr i ähra
Vthi så månge Land,
Dijt migh har velat bära
Mitt Fålck medh väpnad Hand.
Medh theras Regemente,
Aff them iagh brukat var,
Bleff iagh, när iagh them tiente,
Hoos andra vppenbar.
Tå lades Greskan neder,
Tå glömdes bort Latin,
Hoos hvem som thet var Seder
At vörda Språken sijn.
Om thet altijdh förachtas
Som älst och gamlast är,
Kanske må thet betrachtas
Om iagh ey hålles kär?
Jagh hade velat meena,
När iagh min Ålder seer,
At iagh therföre allena
Nu skulle älskas mehr.
Men skal iagh thet åthniuta,
Migh länder thet til Skam,
The Döttrar migh förskiuta
Jagh hafver burit fram?
Om the än sköne ära
Och täckias Vngom väl
(Som altijd thet begära
Hvad skönt är, vthan skäl)
Hvem ville tå besinna
Hvad Heder och hvad Prijs
Then samma skulle finna
Tilbörligt aff en Vijs,
Som Modren är för alla
Them han har kärlek til?
Them hvilke han befalla
Sin Hugh och Hierta vill?
Jagh hafver aflat många
Och vänt en Moders Lön,
Nu effter tijden långa,
Aff mine Foster skön.
Migh sielff iagh hade lofvat
Mehr Hugnad än förtreet,
När iagh migh sågh begåfvat
Medh sådan Ymnigheet.
Men nu, hvad kan migh båta
Medh Fostret blifva känd,
Som Modren vil förlåta
Och är ifrån migh vändt?
Om Fremmande migh skämde
Tå gåfve iagh thet til:
Min Lycka thet betämde,
När iagh ey hämpnas vil.
Nu finnas mine ägne
Migh aldramäst emoot;
Nu äre the så trägne
Til min förnedringz hoot.
At iagh är theras ägen
Så litet achtas iagh.

Til Spott är hvar benägen
Mot then som reda är svag,
När mine Systrars Minne
Är effter theras Död
Så friskt i hvars mans Sinne,
Och lijder ingen Nödh.
Romaren är förswunnen,
Doch talas Romerskt Mål,
Rätt som man vore bunnen
Til thess Beröm och Prål.
Thet måste alt beskrifvas
Nu medh Latinske Ord,
Som intet kunde gifvas
Och ingen blifva spord
Igenom migh, som både
Så Gammal är och Rijk;
Ach må iagh intet råda
Altijdh Latinen lijk!
Jo, hvij skal iagh bekänna
Migh vara mindre värd
På något sätt än thenna
Vthi then ganska Värd?
Om Språken intet dömes
Som om gemene ting,
The hvilke så berömas
Som Hugen faller kring.
Menniskian ähr för ringa
Här döma något om;
Bequäme finnas inga
Til fälla sådan Dom.
Vij äre mehr än alla
The Ting Gvdh hafver giordt;
Thet måste alt omfalla
Ehuru thet är stoort.
Först Mannen sielff försvinner,
Och är en ringa Tijdh;
En gång och Jorden brinner,
Så mächtigh bredh och vijd.
The höge Slått och Fäste
Stå the än tusend Åhr,
Thet minste medh thet bäste
Doch en gång ända fåhr.
Oss bör man intet föra
Ibland thet som förgås,
Thet Tijden kan förstöra
Och Vädret när thet blås.
Förr än thet alt vardt skapat
Tå vore vij nu til,
Och när alt är förtappat
Gvdh oss behålla vil.
Fåfängt sigh then tå quälde
Som sökte veta vist
Hvad Språk Gudh hälst vthvälde
Til bruka först och sidst.
När Gudligh tingh besinnas
Aff then förgängligh är,
Hvad Sanning skulle finnas
I thetta Mörker här?
Hvad Konung vil sitt Ställe
För andra träda aff?
Hans Macht än mindre gälle
Kring Jorden och kring Haff,
Han hafve nyligt rijke,
Han vare sielfver svagh,
Hvem är mehr än hans lijke
At föreskrifvan Lagh?
Så länge han Gvdh känner
Allena öfver sigh
Han ingen mehr bekänner
Sigh högre, rätteligh.
Skal iagh tå stå tilbaka
När någon fram om går?

Och något Rum försaka
Ehuru högt iagh står?
Therföre at iagh ähras
Så litet hos så få?
För thet at sigh besväras
Thet andra om migh gå?
Ney, ney, iagh vil behålla
Then vördning iagh har fått,
Och kan sielff intet vålla
Til the gemenas Spått.
Ey eller må iagh klaga
Så högt ther öfver mehr
At migh så fåå behaga
Som iagh nu offta seer.
Min Högheet migh thet nekar,
Mitt värde moot migh står,
Och på the andra pekar
Them och så illa går.
Mitt ädle Sinne drifver
Migh heller til min Macht,
At medh thet iagh nu skrifver
Emoot stå mitt föracht,
Än at medh snöpligh quijda
Onödigt låta see
Hvad iagh migh säger lijda
Och hafva för ett Vee.
Förachtet vil iagh vijsa
Hvad Orsak är ther til,
Ther effter iagh bevijsa
I bäste Ordning vil
Och låta sidst förnimma
Medh Spådom sann och klar
Af hvem, hvad Tijd och Tima
Jagh blifver vppenbar.
I många andra Länder
Jagh länge brukat var,
Är nu snart som okänder
I Sverige allenast quar.
Ty när iagh bleff förandrat
Ther vthe och förvänd
(Ther mädan iagh har vandrat
Var offta väl bekänd)
Gaff iagh migh hem tilbaka
At sättia i bättre Roo,
Och kunde ey försaka
The Göthar som här boo.
Then Kärlek alle draga
Til sijne Fäders Bygd
Migh kunde så betaga,
Jagh hölt thet för en Dygd
At til then Orten vända
Mit Vthsprung var vthaff,
Ehvad tå måtte hända
Hijt hem iagh migh begaff.
Then Tijdh iagh här har varit,
Så sedan såsom förr
Än iagh vth hade farit,
Try tusend Åhr migh gör.
Medh en tilbörligh Heder
Är iagh förr vördat här,
Til thess at iagh så neder
Omsijder kommen är.
Nu för en Tijdh begyntes
Oskäligt mitt förachtt,
At som en Blygd thet syntes
Hvad iagh hälst hade sagt.
Här talas altijdh mehra
Medh andra Måål än migh;
Och skal man någothera
At lära önska sigh,
Så läres för alt annat
Än som iagh läras kan.

Jagh veet then som skal sannat;
Här är så mången Man
Then tiugu Åhr tillijka,
Och then än tiugu Åhr,
Har vistas vthi Rijke
Och intet migh förstår.
När Babylon förstördes
Medh Högheet sin och Prål
Kan skee tå intet hördes
Så mångahanda Måål.
Infödde flitigt lära
Främmat the höra här.
Vthlänske hålla i ähra
Alt hvad som theras är.
Hvad samquäm här anställes
Är som thet vore skam,
I hvad Taal hälst ther fälles,
Medh Svenska komma fram.
Nu hälsas intet mehra,
Ey biudes fahra väl
Om. thet ey skeer etthera
Medh tyske Ord man stiäl,
Eller och kanske medh Franske;
Thet Liudet är så sött
At the man migh förvanske,
Som ringa blifver skött.
Ehvart vth man sigh vänder
Nu höres alt Monsör,
Så känder som okänder
Straxt svarar Servitör.
Hvem Adels Nampnet gifves,
Ehurudant thet är,
Thet effter Tyskan skrifves,
Som them nu är så kär;
The hålla sigh för vara
Mehr ädle medh tyskt Nampn,
Och låta migh så fahra
Rätt som then andras Hampn.
Jagh finner många bära
I Svenska Kyrckior in,
Rätt såsom för en Åhra,
The tyske Bökren sijn.
När Barnen skole läsa
Til heller ifrån Bord
Föräldrarna them snäsa,
Skeer thet medh Svenska Ord.
När man en Vthländsk frägar
Om han migh lära vil,
Han påkkandes straxt säger:
Hvad gagnar migh thet til?
Mitt Språk är myckit bättre,
Migh stygges thetta här;
Sigh så i Sinnet sätter
Thet bruka hvar han är.
Han talar medh the ringa,
Medh höge lijka så,
Och finner bland them inga
The honom ey förstå.
Thet är the Svenskes Åhra
At the så många Tal
Så färdigt kunna lära,
Alt hvad them sätts i Val.
Doch borde them at hålla
För the Vthländskes Skam
(See the sigh sielfve vålla
At the så sättias fram)
I thet the intet villa
Och kunna ey lära migh,
Tro intet göra illa
At dyrka sitt och sigh.
Hvem ey vil vppenbara
Sigh kunna mine Ord

Må ingen eller svara
På hans sätt, blir han spord;
Ty mången kan och blyges
Bekänna thet han kan,
At han tå öfvertyges
En . . . . Man.
Sigh ingen effterrätte
Hvad Höge göra må;
Thet är nogh til vthrätta
Vidh Regementet stå.
Them bör thet kunna mehra,
Än Folcket i gemeen,
Som hafva til regera
The andra hvar och een.
Man veet thet, medh hvad Vnder,
Then Öfverheet nu beskärd
Är til at lefva under
Så månge Språk har lärdt.
Lemarna ey behöfva
Thet Hufvud veta vil,
Men skal migh någon öfva
Står thet mehr andra til.
Doch skal han migh behaga
För thet iagh hemma är,
Och kan iagh nu ey klaga
Thet iagh ey hålles kär.
Thet är en tijdh förhänder
Och lyser innan kort
At han doch mehra vänder
Sigh från the andra bort.
Tå skal han intet lijda
Någorstädz mitt Föracht,
Thet iagh mehr skulle quijda
För thet iagh hafver sagt.
I medler tijdh iagh ängslas
Och önskar vara frij,
Rätt såsom then ther fängslas
I Banden han är ij,
När iagh veet många dölia
Then Prijss migh ärnad är,
Medh Mörker öfverhölia
Mång Skriffter här och ther.
Jagh veet Arbeten liggia
Som intet komma fram,
Ehvem them ville vthtiggia,
Aff fruchtan för then skam
För min skuld blir them gifvin.
Svenskt Godz thet gäller minst,
Fins Book på vthländsk skrifven
Är där på större Vinst.
Men intet skal then ena
Ovidius dyrkas så,
Rätt som han vore allena
Then Vnge läsa må.
Ey Seneca berömas
För sijn sångfulle Skrifft,
Ey heller Plautus dömas
Ensam i lustigh Dicht.
Jagh kan en gång vpväckia
Then vthi Orden all,
Jagh noghsampt vil vptäckia
Hvad han framföra skal.
Fast nu sigh ingen drijstar
Til göra något Proff,
Är intet thet them brister
The Ord them görs behoff.
Om Judarnas Bedriffter
Och alt thet them är händt,
Medh the Chaldeers Skriffter,
På Svenskan finnes vändt.
Gvdz Lagh och Christi vilia
Förstås aff mine Ord,

At ingen kan åthskillia
Hvar hon är bättre spord.
Om Christoffer och flera
The hade nogh aff migh,
När the til at förmehra
Svensk Lagh beflijta sigh,
Hvij skulle iagh tå inthe
Nu så väl räckia til?
Är thet som iagh ey hinte
At man migh omgå vill?
Ney, ney, men the försväria
Förthenskuld mitt försvar,
Migh ingen först vil väria
Och göras vppenbar.
Således intet hände
Vthi the Grekers Land.
Hvem Språket ther ey kände
Gick honom så i Hand,
At han hölts för ett Under
Ehvart han gick omkring,
Besågs ther alle stunder
Som en ny sälsam ting.
Then som hoos them var främa
Man för Barbarer hölt,
Ther måste han sigh skäma
För thet han intet völt.
Vijs hölts then intet vara
Som hade ey Greska lärt,
Och intet galt försvara
Thet Mål han hade kärt.
Han måste straxt förandra
(Och fick napt see sigh om)
Sin Drächt, lijk medh the andra,
I Staden tijt han kom.
På thetta Sätt föröktes
The Grekers Macht och Flor,
Ifrån alt Folck tijt söktes,
Som til en marcknad stor,
At goda Seder lära
Och känna theras Taal.
Then Ort hölts rätt i ähra
Ther Dygden hon var faal.
I Rom gick sammalunda
Och effter samma Art,
Som theras Macht tilstunda
Bleff Språket reent och klart.
När thet sin Vördning miste
Snart Väldet och försvan,
Så at vppå thet sidste
Man inthetere fann.
Så länge the vthstängde
Hvad främmande them var,
Och intet vthlänskt mängde
Så bleff Latinen quar.
Ther effter drogh hon tädan,
Then gode Systren mijn,
Och lempnade them sädan
Oächta Dottren sijn.
Man troor thet kunna hända,
Jagh giorde lijka så,
Och ville migh bortvända
Från them som migh försmå.
Men thet är från mitt Sinne
Fast långt och aldrigh tänckt,
Jagh blifver quar här inne
Ehuru iagh är trängd.
Här vil iagh ännu blifva,
Förthenskuld synnerligh,
At ingen kan migh drijfva
Aldeles vth för sigh.
Och som the Svenskes Välde
Än intet fullväxt är

Jagh migh nu fåfengt quälde
Til at förbijda här.
Här effter alle Dagar,
Och medh thess tilväxtz Åhr,
Min Vördningh mehr tiltager
Och mehra dyrckan fåhr.
Nu restar migh förklara
Thet intet är mitt Feel,
Om iagh ey säyes vara
Så skön och rijk och heel.
Orsaker äre många
At iagh förachtat är,
Och vthaff Tijden långa
Vthsprungne flyta här.
Thet första som migh skadar
Min ägen ålder är,
Them aldramäst beladar
Migh lära medh Besvär.
The äldste Orden mina
En stoor deel intet veet;
En deel i Skriffter sijna
Medh them gör mäst förtreet.
Seer man at alle andra
Här brukelige Tingh
Medh Tijden sigh förandra
Och gå som i en Ring.
Thet som en Tijdh var Seder
Är en gång nederlagdt,
Och när thet är lagdt neder
Tages åter vthi acht.
Ty emoot Öden strijda
Är fåfengt biuda til,
Vij moste thet förbijda
Hvad Gvdh han hafva vil.
Therföre intet gäller,
När intet Tijder är,
Man sigh moot Tijden ställer
Och gör sigh tå besvär.
Om iagh nu brukad blifver,
Fast på ett annat sätt
Än Lagen migh beskrifver
Och iagh är förr hoopsätt,
Så skrifves iagh medh rätta
Som bruket är i dagh
På våre Bygder slätta,
I våre Bönders Lagh.
I Fall at något feeltes
Är thet loffgifvit tå
Aff migh sielff migh tildeeltes
The Ord man bruka må,
Och intet främat taga
Fins iagh ey räckia til,
Thet ingen kan doch klaga
Som rätt betänckia vil.
Än tusend Ord iagh äger,
Som vppå andre Mål
Man ännu intet säger
Ehuru är theras Prål.
Then Orsak iagh än finner
Til mitt föracht är then,
I hugen intet rinner
Vppå the Svenske Män
Än altijdh Krijgh och Örligh
Och ridderligh Bedrifft,
Hoos them är funnen görligh
Vanähra til min Skrifft.
När andra bruka Pänna
Och skrifva alt som mäst,
The lära Bössar spänna
Och heller rijda Häst.
Hoos Götharna thet hände,
Som vunne förr Atheen,

Thet rådhslogz at man brände
Ther Bökren i gemeen.
Ney, stegh en vp at svara,
Tå blefve the som vij
Orädde för all Fahra,
Vidh Krijget svefvas ij.
Så länge Greker öfva
Sitt läsande i Book,
I Säkerheet the töfva
Til thess the äre i Ook.
Oss våre Vapen hielpa
Til Segher här och thär,
Them theras Böker stielpa
Som the mäst hålla kär.
Så talade tå thenna,
Så meente alle slätt,
At theras Böker bränna
Thet vore intet rätt.
Aff sådant theras Sinne
Och sådan Lust til Krijgh
Är litet vthi minne
Om the förgäta migh.
Doch medan en deel fächtar
Skal iagh förordna them
Som prijsar och vrsächtar
Här effter Götha Män.
En Orsaak vppenbarligh
Är och til Svagheet min,
The månge Vthtågh fahrligh
Mitt Folck vhr Länder sin
Giordt hafver kring om Jorden
Så offta hijt och tijt,
At iagh är minskad vorden
Aff theras vandringz nijt.
Två gångor femton Härar
Jagh följde vthur Land,
Men thet migh än besvärar,
Thet gick them så i Hand:
The kunne fåå tilbaka,
Sitt Land och sädan migh
Förglömde när the smaka
Then Lust the sökte sigh.
Ty mäst när som the tyckte
At Sverie var förtrångt,
Som Svermar the vthryckte
I andra Länder långt.
I månge Åhr the fore
Then heela Asien om,
Och hvar the förste vore
Mehr hopvijs effter kom.
Medh them iagh var tillijka
I Spanien, Välske Land,
Africa, Franckerijke,
Bort öfver Siö och Sand.
Thet blefve långt iagh sade
The Kungars Nampnen nu,
Som migh i Sälskap hade,
Til Ottetijo siv
Från Berick, then iagh kände
Som först vhr Sverige drogh,
Til Rodrick, tå min ände
Jagh vthi Spanien togh.
Thet Land them gick tilhanda,
En deels behölt migh quar,
En deels migh ihop blanda
Medh Målet som ther var,
Så at iagh lempnad finnes
Ännu på mången Ort,
Hvar aff thet sigh påminnes
Hvad Göthar hafva giort.
När the som migh så förde
Then heela Värden om

Ther blefve nu förstörde
Jagh hijt tilbaka kom.
På Folck iagh fann försvagat
Mitt Fosterlandh och migh,
Som iagh har offta klagat,
Medh the långsamme Krijgh.
Ther effter gick migh värre
(Fast aldrigh Rijket här
Aff Vthländsk Macht och Härre
Än öfvervunnit är);
Thet bytes om then Lära
Och then vhrminnes Troo
Som förr hölts vthi ähra
Hoos them i Sverige boo.
Så mycket thet them hielpte
Så skadade thet migh,
Thet var thet migh först stielpte
Och skämde synnerligh.
Min Ovän bleff tå snarligh
Then som förr var min Vän,
En sådan Mootgångh fahrligh
Förnam iagh aldrigh än.
The Christi Nampn bekände
Här inne aldraförst
Moot migh sitt Haat vptände
Aff en mordgirigh Törst.
Alt thet the funno skrifvit
Som sigh tildragit var
(Om något var än blifvit
Alt ther til lempnat quar)
Aff Fruchtan thet vpbrändes,
At ey i någon Skrifft
Then förra Gudztienst kändes
Och lempnas thess Förgifft.
Hvart Altar kastas neder,
Hvar Högd han reeffs i Grund,
Hvar Kyrckia medh sin Heder,
Hvart Offer och hvar Lund.
Thors, Odens, Friggas Säte,
Beläte, Brunnar, Trää,
The skulle så förgäta
Medh Tijden ä och ä.
Medh rätta the förgiorde
Alt thetta och medh skäl,
Them intet annars borde,
Thet var altsammans väl.
Men migh ther hoos antasta
Och migh vthrota slätt
Må hvar man billigt lasta,
Som thet var föga rätt.
Jagh kunde litet vålla
Om thet medh migh beskreffs
Hvad the för Truldom hålla,
Thet onda här bedreffs.
The gamblas Brister varna
Hvar man them skriffne seer,
Och göre oss förfarna
I all vår Handel mehr.
Then Christne sanna Lära
Hade än så säker stått,
Och intet mindre ähra
Aff mine Böker fått.
Apostlarna hijt sändes
Väl viste på hvad Sätt,
Medh mindre at iagh brendes,
Gvdz Ord stadfästes rätt.
Then helge Herbertz lärde,
Predikan mehra dreff,
Än Eelden han förtärde
Som migh påkastat bleff.
Ansgarius medh then gode,
Staffan och Adalvart

När the beveekte, bode
Medh lämpa, Fogh och Art
Vthrätta mycket mehra
Än som all Skrifftens Brand,
Kung Biörn och andra flera
Här bruka i vårt Land.
At Heimer lät borttaga
Vpsala Kyrckians Guld
Är mindre til beklaga
Hans stoora Grymheetz skuld,
Än Oloff Skått Kung öfvar,
Som flere Kyrckiors Prål
Och mitt beröm borttröfvar,
Til Spått sitt ägit Mål.
Men sädan hvad Orsakar
Then högste Präst i Rom.
At han migh och försakar
Och fäller sådan Dom,
Thet iagh på alle ställe
Vthrotas måtte här,
Latinen måtte gälla
Allenast här och thär,
At Mässor, Böner, Sånger
Anstältes på Latin,
Och sände månge gånger
Hijt stränge Påbudh sijn.
Aff honom aldrigh vänte
Jagh migh ett sådant Hoot,
Och aldrigh thet förtiente
At han migh var emoot.
När iagh thet lidit hade
In moot sivhundra Åhr
Sigh ännu moot migh lade
En annan Mootgång svår.
Man vndslap här then Villa
Och thet Affguderij
Som Påfven vil inbilla,
Men iagh bleff intet frij.
Jagh bleff än mehr besvärad
Och miste mitt försvar,
Och vardt nu mindre ährad
Än iagh tilförne var.
Alt hvad som aff Papister
Beskrifvit var medh migh,
I hastigheet iagh mister
Igenom theras Krijgh.
Medh sigh min Heder förde
Then stålte Biskop stoor,
Som mitt Beröm förstörde
När han vhr Landet foor.
En Brask thet samma öfvar
Aff Östergötlandz Stifft,
Han Svenske Böker röfvar
Och hvad thär fans för Skrifft.
The Gamble Göthars långe
Rijmböker han borttogh,
Och theras Vijsor månge
Hvar på Historien stogh.
Ty alt hvad låfligt giordes
Och ridderligh bedreffs
I Gambletijden spordes,
Och alt medh Rijm beskreffs.
The Greker ingen glömer
Som togo Troya in,
För thet at them berömer
En Grek medh Rijmen sijn.
Mehr gagnar them the funne
Homerum til sitt Loff,
Än alt thet som the vunne
Medh heela Paris Hoff.
När the hans Skriffter miste
Är och alt theras Roos,

Som ingen nu mehr viste,
Aff them och slätt sin koos.
Migh är thet än i Minne,
Doch medh mitt störste Vee,
Hvad Hieltar sigh här inne
I Sverige låte see.
Jagh sågh Achillis lijke,
Och then ey mindre var
Än then som Troyæ Rijke
Togh vnder sitt Försvar.
Jagh sågh och mins allena
Then ingen Förmånn gaff
I Vackerheet Helena,
Som mycket säyes aff.
Men ach! Jagh migh påminner,
Jagh sågh tilförne här
Then intet öfvervinner
Homerus som än är.
Altså är nu försvunnin
The Götha Mäns Bedrifft
När intet blifver funnin
Mehr om them någon Skrifft.
För them iagh intet quijder,
Them var en Dödh beskärd,
För Skrifftens skuld mehr lijder,
Som ingen Dödh var värd.
Hon hade tient at blifva
Så länge Värden står,
Så länge Folcken skrifva,
Så länge Solen går.
Hon fördes, som iagh sade,
Vhr Landet medh the twå
Papister, som nu hade
Alt hvad the kunde få
Vidh theras Tijdh tilhopa,
Hvar aff thet här och thär
Än finnes kring Europa,
Ther thet minst achtat är.
I Rom en deel förvaras
Til födo Matk och Maal.
Kan en gångh vppenbaras
Och frijas vhr thet Quaal.
När man först böriar leta,
Tå skal man finna på
Och flere Rum få veta
Hvar thet än dölias må.
Förvthan thet förtalde
Föracht och hinder stort,
Migh intet ringa qualde
Then Skadan migh har giordt
The främa Kungars Välde,
Vthaff the Jutars Blodh,
Som Svenskom vedergälde
Så theras Vilia godh:
At när the äre tagne
Aff ett frijvilligt Vaal,
Tå äre the vthdragne
The Svenske til stoort Quaal;
Tå hafva the vthplundrat
Archiver och Cantzlij,
At mången sigh förvndrat
Har på thet Tyrannie.
Thet til min Prydna lände
The fööra träget bårt,
At göra så min ände
Så framt the kunde kårt.
The Runasteenar stoora
Nu intet lempnas quar,
Och söchtes til förloora
Alt hvad i Sverige var.
Thet måtte synas Vnder
Om iagh och lempnad är,

Som lefvat har in under
The grymme Härrar här.
Omsijder var min ägen,
En Konung aff Svensk Blodh,
(Altså är Lykkan trägen
Mot migh och aldrigh godh)
Then migh ju så förfölgde
Som någon hade giordt,
Sitt Haat nu intet dölgde,
Ehuru thet var stoort.
Til Pålandz Rijke krönter
Kung Sigismundus bleff,
Aff hvem iagh så vardt lönter
At han migh och fördreff.
Tå fans en väldig Hielte,
Från Södermanna Land,
Som i Försvar sigh stälte
För migh medh Sverd i Hand.
Om han ey funnitz hade
Tå vore Sverige Trääl;
För Frijheet Vår sigh lade
Then samma vp medh skääl.
Inbördes Krijgh förderfva
Then som them förer mäst,
Doch offta the förvärffva
Then Frijheet them är bäst.
Tilförne the migh skämde
Och vore nogh til meens,
När Göthar intet stämde
Medh Svenske öfvereens.
Ty Nyie gånger hände
At thesse Rijken tv
Sigh från hvar annan vende
Från Magogs Tijdh til nu.
En Konung Sverige hade,
En annan Götha Land,

Inbördes sigh tilsade
The både Mord och Brand.
I medler Tijdh migh härier
En thär, then andra här,
At iagh, när hvar sigh värier,
Hoos både plågad är.
Så mycket ondt migh mötte,
Så olycksam iagh var,
Så mången migh anstötte
Och på migh händer bar.
Min Tröst är thet allena,
Ehuru iagh var trängd
Bland andre Språk orena
Står iagh nu oförmängd.
Ty hvarken Ninus räckte
Sitt Regemente hijt,
Ey heller Cyrus sträckte
Til mitt Folck sitt Gebijt.
När Alexander lade
All Rijke vnder sitt
Han intet vunnit hade
Moot thetta Folcket mitt.
Och Cæsar näpligh hinner
In til thet Svenska Haff,
Sitt väldes Gräntz thär finner
Och moste draga aff.
Jagh kom, Jagh sågh, han sade,
Men intet mehr: *iagh vann.*
Hans Ståltheet nederlade
Thet Motstånd han här fann.
Än finnes Danmarcks Krona
Förd vara til Wien,
Aff them som intet skoona
The Språk man håller reen;
Och flere Grannar mijna
Betvungne aff vthländsk Macht

Som såge Språken sijna
I största Villan bracht.
Thet må iagh intet klaga
At medh vthrustad Häär
Ovänner mijna draga
Emoot migh hvar iagh är;
Thet skulle intet lijda
The mijne Kämpars Modh,
Beredde för migh strijda
Och våga Lijff och Blodh.
Ney, thet skal aldrigh finnas
At iagh i ypet Fält
Aff någon skulle vinnas
Som sigh har moot migh stält.
Medh hemligh Krijgh iagh plågas,
Medh List och medh försåth
Om en gång något vågas
Så skildes vij snart åth.
The låta see sigh Vänner
The som migh hata mäst,
At then som them ey känner
Han troor them aldrabäst.
Hvem skulle migh försvara
För Falskheetz stoora Macht?
All ting är samma Fahra
I Värden vnderlagdt.
En Ovän vppenbarligh
Then hatar man igän,
Men then är mehra fahrligh
Som synes vara Vän.
The Fremmande hijt komma
Från andre Land til boo
Här synes oss så fromma,
At man them mehr skal troo.
Hvad vthan migh befinnes
I sanning intet är
Aff Nöden thet påminnes
Igenom mitt Besvär.
Hvad oss Vulff Gyler tiente,
Hvad Bernhard Melen var,
Then som man här förlänte
Vårt Calmar i försvar,
Conrad von Phy och flera
Them man sigh litte til,
Jagh nu, medh sådant mehra,
Vpräkna intet vil.
Här effter vij förmoda
Mehr Trooheet finnas skal
Aff the vthländske goda
Som sättias här til kall.
Stoor hielp vij hafva funnit
I våre sidste Krijgh,
Och medh them Segher vunnit
Som oss förbunde sigh.
The hålla i stoor Ähra
Vårt Folck, vårt Mål, vårt Land,
Fast the olijke ähra
Som hampna til vår Strand.
The Språken intet våla,
Thet är mäst theras skuld
Som i sin Handel snåla
Allenast dyrcka Guld.
En deel aff them vthstänger
Vårt Folck aff theras Vinst,
Och ther vidh Svenske Dränger
Ju brukar aldraminst.
Men våra ägne skrifva
På Taflor Tyske Ord,
Som här vthängde blifva
At göra sigh kungiord.
En Svensk skäms intet sättia:
Här sälies Swediskt Bijr;

En skrifver medh stoor flättia:
Gut Wein verkaufft man hijr.
Jagh veet här många vandla
Aff allehanda Fålck
Som intet kunna handla
Medh oss förvthan Tålck;
The kunna intet alla
Migh lära medh en hast,
Thet skulle mången falla
Omöijeligit fast.
The må lijkväl besinna:
Hvar Kunglig Sätet är
Ther bör man Språken finna
Mehr hedrade och skär.
Them borde migh doch lära
För thens skuld som här boor,
Fast någon mindre ähra
Migh elliest värdigh troor.
Men offta får iagh höra
Hvar Gudztienst hållas skal
At Tyskars Liud förstöra
Then Svenske Sången all;
Medh annat Språk instämma
Och medh ett fremma Liud
Är intet sigh bequämma
Til at rätt prijsa Gvdh.
Men at iagh intet klagar
Mehr om vthländskes Feel,
I thet migh minst behagar
Är mäst the Svenskes Deel.
Hvij må the sådant lijda?
Hvij görs här intet til?
På oss the skulden vrijda,
Thet sägz at man så vil.
Them någon Gunst beskärde
The Phœbi Systrars Chor,
Och hållas vara lärde,
Thet man och om them troor,
Hvarföre må the öfva
Så litet Lärdom sijn?
Och intet medh migh pröfva
Til theras Prijs och mijn?
Them borde sigh försvara
För theras Grannars Spee,
Och en gång vppenbara
Thess Feel som åth them lee.
Hvem får iagh som bevijser
Then Lögn oss lägger på
En Oloff Worm, som prijsar
Hvad Danskt hälst vara må?
Pontanus och the flera
Medh Falskheet gifva an
At Danskan Heder mehra
Aff Åldren pröfva kan.
Hvad är thet Svenske rädas
Som skrifva intet mehr?
Så väl som iagh the hädas
At man ey Böker seer.
Åth them ther effter fräga
Vij säya medh stoor skam
Thet vij nu intet äga
Som värt är vijsas fram.
På elfve Språk nu trykkes
Calpijn, migh vthelagt,
Hvad må thet Värden tykkes
Om oss, aff thet föracht?
Ja ther ij en vthtydde
Hvad thet Ord Gothus var,
Han säger at thet lydde
En groff och plumper Kar.
O tu, för alla grofva
Then aldragröffste Took,

Som aldrigh var til Hofva
För tu thet skreff i Book.
Fans någon then ey viste
The Göthars ädle Blodh?
Och någon then ey prijste
Thess ridderlige Modh?
Vp! vp aff eder Dvala,
Försvarer nu hvar sigh!
I måste och så tala,
Och stunom lempna Krijgh.
Hvad hielper alt allena
Bedrifva något stoort,
Skal Värden så få meena
Om thet j hafven giordt?
När Värcket ändat blifver
Så ändas edert Roos,
Så framt then thet beskrifver
Han icke är ther hoos.
Men ingen vil nu böria;
Then något högre är
Han blygz at man skal spöria
Thet han har Skriffter kär;
The ringa från sigh skiuta:
Aff alt Arbetet vårt
Är ingen Frucht til niuta,
Ehuru thet är svårt.
Så många litet kunna
I höga Värde stå,
Vil Lyckan oss thet vnna,
Mehr passa vij ey på.
Hvad the mehr sådant säya,
Kanske som minst förstå,
Bör eder intet väya
At j ey skrifva må.
Förachtat ingen blifver,
Medh mindre at jv han
Orsaken ther til gifver
Förr än han stötes an.
Then som Betalningh söker
Han skrifver aldrigh väl,
Hvem mitt Beröm föröker
Beprydas skal medh skäl.
Ey heller tienar straffa
En annan medh sin Skrifft,
Thet gifver nogh til skaffa
Och är ett mitt Förgifft.
Vidhlyfftigh Skrifft oss ledes,
Skriff välbetänckt och kårt;
Medh hast du ingaledes
Skäm tijna Färior bort.
Hvar man thet skal bekänna
At intet Språk så svårt
Thess Egenskap rätt känna
Är funnit än som vårt.
Latinen läres skrifva
Så lätteligh och snart,
Mehr Tijdh skal en sigh gifva
Til bruka migh medh art.
Och ther som Svårheet finnes
Sigh läter Konsten see,
Hvad vthan Möda vinnes
Kan vthan ähra skee.
Jagh sörjde när migh sades
At Nordast i en Vrå
I Fängelset inlades
Then som iagh hoppas på.
För thet han hade brutit
Jagh nästan quijder än,
Och hade gerna skutit
I hans Rum många Män.
Nogh ledh iagh tå han fängslas,
Kanske thet var hans rätt,

Ther öfver doch mehr ängslas
At han förgat migh slätt.
Som Flugan quick och snäller
I Sommars Värman går,
Medh Kölden Modet fäller
Och intet mehr förmår,
Så fryser bort hans Sinne
Aff then ovaane Köld
Och vissnar bort hans Minne,
Ther han så lågh fördöld.
Ther effter migh än möter
Poesis medh stoort Vee,
Och klagar at aff Göther
Än vore miste the
Som vår Parnassus hade
Til sitt Beröm vthvalt;
Them var nu som han sade
All theras Skuld betalt.
En Sårg var för oss alla,
Doch borde söria mäst
The som them Landzmän kalla
Och them behöffde bäst.
Hvem hittar nu på föra
Tilhopa mine Ord,
Som them var lätt til göra?
Än är han intet spord.
Lijkväl här mycket finnes
Hvar til oss felas the
Som föra oss til Sinnes
Hvad Vnder vij här see.
Nogh är thet som förtienar
At blifva tecknadt an,
Om elliest Gvdh förlänar
Then som thet göra kan.
Vij hafva til beröma
En Konung, hvilkens Dygd
Vij intet kunna glöma
Förvthan största Blygd.
The andre Kungar ähras
På allehanda sätt,
Aff oss thet nu begäras
At göra och vår rätt.
Ther hoos är värt påminna
Thet Folck som födas skal
Hvad våre Hieltar vinna
För Prijss kring Värden all,
När som the Vapnen föra
Emoot then Harm och Hoot
Then the oss altijd göra
Som äre oss emoot.
Nogh är här til beskrifva
Om vnderlige ting,
Som intet fundne blifva
The andre Landen kring.
Jern, Kåpar, Silfver bryter
Man vthur Jorden åp,
Ett Bruk som intet tryter
Them ther til slå sitt håp.
Diur, Fiskar, Fruchter finne
Vij öfverflödigt här;
Vthaff thet slagh här inne
Allenast hoos oss är
Hvar aff the intet veta
Vthi the andra Land,
Och fåfengt effterleta
Bort öfver Siö och Sand.
Doch är thet napt så ringa
Som ey beskrifvit är
Hoos them. Här finnas inga
Som skrifva något här.
Lijkväl the sigh förundra,
Lijkväl beröma the,

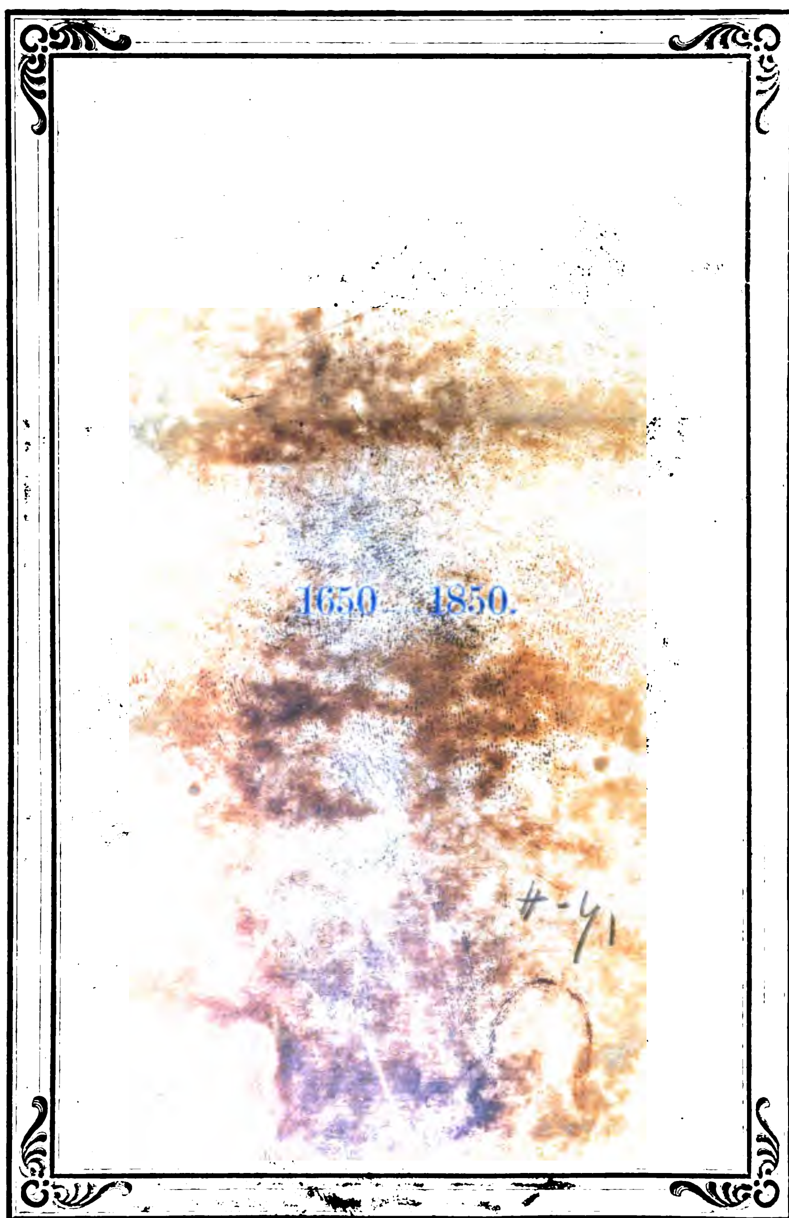
Icke en aff många hundra
Beskrifva thet the see.
Så månge Hampner sköna,
Så mången vacker öö,
Så många Lunder gröna,
Så mången lustigh Siö.
Om Kärlek någon drefve
Til Skönhetz Prijss och Låff,
Nogh Orsak ther til blefve
Seer han vårt Kungahoff.
Om Laura förtiente
Beröm för Deyeligheet
Och at Petrarcha vänte
Medh sådan Stadigheet;
Om Daphne, om Corinna
Vptände sådan Brunst
Hoos them som moste brinna
Aff Hopp til theras Gunst,
Så väl förtiena många
Beröm aff alle the
Här medh sin Vpsyn fånga
Them som vppå them see.
Som Venus hade drifvit
Poeter vthi Rom,
Så hade Frigga gifvit
Och här til skrifva om,
Så framt thet någon vore
(Vptänd aff hennes Flam)
Then ingen Fahra bore
Til låtat komma fram.
Migh sades thet man achtar
Så ringa Rimen här,
At hvar man sigh nu vachtar
Them synas hafva kär,
At inga som sigh borde
Them kunna läsa rätt,
Ändoch the vore giorde
På aldrabäste Sätt.
Så är alt när thet börias,
Alt ovaant synes hårt;
När flere skrifva spörias
Är lätt thet förr var svårt.
Mångt Ordspråk the nu bruka
I förstan otäckt var,
Men Vanan gör them miuka,
Mehr öflige och klaar.
Ey heller må affskräckias
För then skuld någon mehr,
At Rijmen them ey täckias
Som man så höge seer.
Jagh mins en Konung ähra
Så högt för alla migh,
Och migh alleen begära
Hoos Folcket sitt och sigh,
At ingen fick inmängia
Medh migh ett fremandt Ord,
Hvem något ville inträngia
Var straxt hans Ogunst spord.
Jagh mins then samma skrifva
På Finska i ett Breff,
Som han sitt Svar at gifva
Til Franckerijke skreff.
En Findlandz Förste höffdes
Then Gången svara så,
Och intet thet behöffdes
At bruka Franskan tå.
Sidst vil iagh nu kungöra:
Thet kommer snart en Tijdh,
På hvilken man skal höra
Migh kring om Värden vidh.
Mehr än Latin nu öfvas
Jagh en gång brukas skal,

Fast än ther medh förtöfvas
Ännu för många fall.
En gång skal ingen blanda
The nyie Orden in,
Mång Land migh gå tilhanda
Så väl som Vårdnan min.
Medh migh skal en gång lära
Vpsala Vngdom sijn
Hvad Konst man vil begära
Aff Bökren på Latijn.
Och the som något skrifva,
Kanske först til ett Proff,
För vth skal man them gifva
Alt hvad them görs behoff.
Tå skole Böker sälias
Så öfverflödigt här,
At här aff kunna välias
Hvad slagh man hälst begär.
Alt hvad the Gamble Vijsa
Lempnade effter sigh
Thet skal man kunna vijsa
Beskrifvit genom migh.
Aff helig Skrifft och värdzligh
Hvad som kan vara til
Skal intet finnas rätzligh
Thet iagh ey vijsa vil.
Stoor Vinningh skole göra
The mina Böker tå
Emellan Städer föra
Och medh them handla få.
Medh hvad för annan Vara,
Som nu är största vinst,
Skal tå som ringast vara
Och gälla alt som minst.
Migh skole alla ähra
I heela Värden vijdh,
Och migh åstunda lära
Tillijka på en Tijdh.

ENDE.

H-4

1650 . . . 1850.

